

MER Bestemmingsplan buitengebied Gemert-Bakel 2017

Deel A

CONCEPT

MER Bestemmingsplan Buitengebied Gemert-Bakel 2017

Deel A (hoofdrapport)

Projectnummer : P168881

Opdrachtgever : Gemeente Gemert-Bakel

Opsteller : Henk Ullenbroeck, Renate v.d. Ven

Status : Concept

Datum : 7 november 2017

Pouderoyen Compagnons vormgeving van stad en land is een handelsnaam van Pouderoyen BV

St. Stevenskerkhof 2
6511 VZ NIJMEGEN
tel: 024-3224579
fax: 024-3241240
e-mail: info@pouderoyen.nl
www.pouderoyen.nl

IBAN NL29 RABO 0154 8198 75
KVK 14 06 66 14
BTW NL 8104.81.996 B01

DEEL A

1. SAMENVATTING.....	1
2. INLEIDING.....	7
2.1. Herziening van het bestemmingsplan buitengebied.....	7
2.2. Milieueffectrapport met focus op mogelijke milieugevolgen veehouderij	7
2.3. Leeswijzer	7
3. BELEIDSKEUZEN EN KADERS RUIMTELIJKE ORDENING.....	9
3.1. Provinciale kaders	9
3.2. Beleidskeuzen voor het Bestemmingsplan buitengebied 2017	11
3.3. Structuurvisie+ Gemert-Bakel 2011-2021	13
4. ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ	15
4.1. Omvang en spreiding veehouderij nu en ontwikkeling in het verleden	15
4.2. Waarmee worden effecten vergeleken?.....	16
4.3. Onderzochte scenario's	17
5. MILIEUEFFECTEN AMMONIAK, GEUR EN FIJN STOF.....	19
5.1. Inleiding	19
5.2. Stikstof en Natura2000 gebieden	19
5.3. Geur	25
5.4. Fijn stof en endotoxinen	30
6. OVERIGE MILIEUEFFECTEN.....	39
6.1. Inleiding	39
6.2. Overige effecten ontwikkelingen veehouderijen	39
6.3. Effecten overige ontwikkelingen	41

1. SAMENVATTING

Herziening van het bestemmingsplan

Het college van burgermeester en wethouders van Gemert-Bakel heeft in 2015 besloten om te starten met een integrale herziening van het Bestemmingsplan buitengebied Gemert-Bakel. Belangrijk uitgangspunt is om de inhoud af te stemmen op de provinciale Verordening ruimte 2014 en de daaruit voortvloeiende verplichting voor de gemeente om de Verordening. Er is geen doelstelling om een volledig nieuwe koers te bepalen voor het buitengebied.

Beleidskeuzen vooraf

In 2016 heeft de raad beleidskeuzen vastgelegd die te maken hebben met de verankering van de Verordening Ruimte 2014 (VR 2014) en enkele onderwerpen die t.o.v. het vigerende bestemmingsplan buitengebied 2010 heroverwogen zijn, bijvoorbeeld omdat de huidige regeling niet aansluit op de praktijk. In 2017 heeft de raad besloten bij o.a. ruimtelijke procedures initiatieven te toetsen aan de Handreiking veehouderij en gezondheid en een voorlopig toetsingskader m.b.t. de concentratie van endotoxinen uit stallen van veehouderijen. Daarnaast heeft de raad besloten de directe mogelijkheden voor omschakeling van niet-pluimvee naar pluimvee in het bestemmingsplan te veranderen in een indirecte mogelijkheid.

Een MER voor het bestemmingsplan buitengebied

Het voorgenomen planologisch beleid van de gemeente voor de veehouderij kan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten. Om die reden dient voor het bestemmingsplan de m.e.r.-procedure te worden doorlopen en is een milieueffectrapport (MER) opgesteld en ligt de focus van het MER bij de mogelijke milieugevolgen van de ontwikkeling van veehouderijen, in relatie tot de planologische ruimte die is opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied.

Onderzochte scenario's

Voor het MER is het van belang de mogelijke milieueffecten van benutting van de in het bestemmingsplan geboden planologische ruimte in beeld te brengen. Omdat niet bekend is hoe de ontwikkeling er uit gaat zien, (welke bedrijven gaan groeien/stoppen en in welke mate) is er gewerkt met ontwikkelscenario's. Er zijn twee scenario's onderzocht, één scenario dat uitgaat van een "trendmatige ontwikkeling", welke aansluit bij trendmatige ontwikkeling van de afgelopen jaren, onder meer steeds verdergaande schaalvergroting. In het trendmatig scenario is uitgegaan van een groei van 10% van de economische omvang van de vergunde veestapel in de periode tot en met 2028 t.o.v. de vergunde situatie in oktober 2017. Naast dit scenario is een "worst case" scenario gemodelleerd en op effecten doorgerekend. Dit scenario gaat uit van maximale benutting van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.

Waarmee zijn de effecten van de scenario's vergeleken?

De huidige situatie is in het MER beschreven worden aan de hand van de gegevens uit vergunningen en meldingen van veehouderijbedrijven, in combinatie met de verbeelding en planregels uit het concept ontwerp bestemmingsplan buitengebied 2017.

Dit geeft de vergunde situatie weer. De vergunde dieraantallen kunnen afwijken van de werkelijk gehouden dieraantallen. Voor een Voortoets in het kader van de Wet Natuurbescherming dient als referentie uitgegaan te worden van de werkelijk gehouden dieraantallen. Dit is de huidige situatie vergund, gecorrigeerd voor veebezetting (gegevens CBS). Voor het MER is daarnaast de autonome ontwikkeling van belang, de ontwikkelingen die te voorzien zijn en waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden. De belangrijkste hiervan is dat alle bedrijven moeten voldoen aan het landelijke besluit emissiearme huisvesting. Dit stelt eisen aan de maximale emissies van ammoniak en fijnstof die bedrijven mogen uitstoten, nu, en op termijn. Dit is meegenomen in een referentie welke relevant is voor het MER.

Beoordeling effecten van de onderzochte scenario's

In het MER (deel B) zijn de effecten van de onderzochte scenario's voor verschillende aspecten in beeld gebracht en vergeleken met de referentiesituatie. De effecten zijn kwalitatief beoordeeld met een zevenpunts-beoordelingsschaal.

Score	Omschrijving
++	Zeer positief ten opzichte van de referentiesituatie
+	Positief ten opzichte van de referentiesituatie
0/+	Licht positief ten opzichte van de referentiesituatie
0	Neutraal
0/-	Licht negatief ten opzichte van de referentiesituatie
-	Negatief ten opzichte van de referentiesituatie
--	Zeer negatief ten opzichte van de referentiesituatie

Natuur

Criterium	Trendmatig groeiscenario	Worst-case alternatief
Stikstofdepositie op beschermingsgebieden Wet natuurbescherming	- (exclusief stikstofplafond) 0 (inclusief stikstofplafond)	--
Stikstofdepositie op Wav-gebieden en overige natuur	- (exclusief stikstofplafond) 0 (inclusief stikstofplafond)	--
Soortenbescherming Wet natuurbescherming	-	--

Voor een toetsing aan de randvoorwaarden van de Wet natuurbescherming is de vergelijking met de waarden voor Huidige Situatie – CBS het belangrijkste, als een zo goed mogelijke benadering van de huidige feitelijke, legale situatie (de vergelijkingsbasis voor de Wet natuurbescherming). Zowel in het trendmatig scenario als in het worst-case scenario is er sprake van een toename in depositie op vrijwel alle gebieden, in vergelijking met de referentiesituatie. De depositie in het trendmatig scenario is wel overal geringer dan in de huidige situatie vergund. De toename in het worst-case scenario is aanzienlijk; de depositie is op alle gebieden meer dan twee keer zo hoog als in de referentiesituatie.

Gelet op het feit dat vrijwel alle habitattypen gevoelig zijn voor een te hoge stikstofbelasting en nu al overbelast zijn, is zonder een emissieplafondregeling ('stikstofplafond') in het bestemmingsplan niet op voorhand uit te sluiten dat de geboden planologische mogelijkheden kunnen leiden tot een toename van de ammoniakbelasting. In het bestemmingsplan wordt daarom een stikstofemissieplafond opgenomen.

De toename op Wav- en NNN-gebieden (voormalige EHS-gebieden) ontstaat door het opvullen van de latente ruimte in de vergunningen en bedrijfsontwikkelingen nabij deze natuurgebieden. Bij het worst-case alternatief zijn de effecten het grootst omdat dit alternatief uitgaat van de meeste bedrijfsontwikkeling. De effecten zijn het hevigst op de toch al gevoelige Wav-gebieden. De toename aan stikstofdepositie heeft naar verwachting minder grote gevolgen voor de NNN-gebieden omdat hier gevoelige natuurbeheertypen ontbreken. Bij het opnemen van een stikstofplafondregeling kunnen negatieve effecten op de overige natuurgebieden door een toename van de stikstofbelasting worden voorkomen.

In het kader van de Wet natuurbescherming zijn voor de soortenbescherming vooral de kap van bomen, de aanpassing van bestaande bebouwing en de realisatie van nieuwe bebouwing zaken die mogelijk leiden tot effecten. Hoe groter de aanpassing, hoe groter de kans dat beschermde soorten hier hinder van ondervinden. Geconcludeerd kan worden dat bij het worst case scenario het grootste effect kan ontstaan door uitbreidingen binnen bestaande bouwblokken, uitbreidingen van bouwblokken en de toepassing van teelt ondersteunende voorzieningen.

Geur

Criterium	Trendmatig groeialternatief	Worst-case alternatief (niet en wel rekening houdend met geurruimte)
Leefklimaat binnen de bebouwde kom	0/-	- -
Leefklimaat buiten de bebouwde kom	0/-	- -

Het trendmatig groeiscenario en worst-case zorgen voor een toename van de geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom. De toename ten opzichte van de referentiesituatie wordt veroorzaakt door het opvullen van de latente ruimte in de vergunningen. In de effectbeoordeling van het trendmatig groeiscenario en worst-case scenario is geen rekening gehouden met een toets op de achtergrondbelasting bij ruimtelijke procedures. Indien in de herziening niet alleen getoetst wordt op de voorgrondnormen maar ook op normen ten aanzien van de maximale achtergrondbelasting, zal de ontwikkeling van de geurhinder minder negatief zijn. Daarnaast is het in de praktijk mogelijk dat bedrijven gaan uitbreiden die geen milieuruimte hebben ten aanzien van geurhinder omdat ze nu al (mede) een overbelaste situatie veroorzaken. Deze bedrijven kunnen enkel uitbreiden als de geurbelasting daarbij afneemt. Dat betekent dat uitbreiding van dergelijke bedrijven tot een daling van de geurbelasting leidt.

Het actief intrekken van niet-benutte (latente) ruimte (planologisch, milieu) kan het risico op ongewenste opvulling van die vergunningen beperken. Daarnaast kan het verwijderen van de functieaanduiding “iv” bij bouwblokken welke nu niet voor iv gebruikt worden, voorkomen dat er in de toekomst alsnog een intensieve veehouderij gevestigd wordt, dat gepaard kan gaan met extra emissies van geur. De cumulatieve geurnormen die op basis van de Verordening ruimte 2014 in het bestemmingsplan buitengebied 2017 worden opgenomen, zorgen voor een bescherming tegen een toename van de achtergrondbelasting, die wel mogelijk zou zijn als er alleen een toetsing plaatsvindt op basis van de individuele geurnormen. Dat geldt ook voor de gemeentelijke normen m.b.t. de cumulatieve geurbelasting. De gemeente kan die beschermende werking versterken door strengere cumulatieve geurnormen op te nemen dan op provinciale normen. Bijvoorbeeld door uit te gaan van de normen die de GGD geadviseerd. (zie ook hierna). Ook kan de gemeente een dergelijke strengere toets niet alleen opnemen voor de ontwikkeling van veehouderijen, maar ook bij de ontwikkeling van andere functies, zoals wonen. Dit om een toename van de blootstelling aan te hoge geurbelasting te voorkomen of te beperken. Ook kan de gemeente in gebieden met veel overlast en een sterke concentratie van veehouderijen, per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van overlast en de afname van bestaande overlast bij ontwikkeling van veehouderijen.

Er is onzekerheid over de relatie tussen de berekende geurbelasting en de kans op hinder. Bureau Gezondheid, Milieu & Veiligheid van de GGD Brabant/Zeeland (Bureau GMV) en het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van Universiteit Utrecht onderzochten in 2014 de relatie tussen geurbelasting afkomstig van veehouderijen en de ervaren geurhinder bij ruim 13.000 respondenten op het platteland en in kleinere kernen van Noord-Brabant en Noord-Limburg. De resultaten bevestigen volgens de GGD signalen dat er bij gegeven geurbelasting aanzienlijk meer geurhinder voorkomt dan op basis van de Handreiking Wgv (Wet geurhinder veehouderij) te verwachten zou zijn. GGD-Nederland heeft in het kader van het uitgevoerd onderzoek uit 2014 (GGD en IRAS) en de landelijke evaluatie van de geurregelgeving een advies gegeven m.b.t. de maximale hoogte t.a.v. de achtergrondbelasting. Zij gaan daarbij uit van een maximale achtergrondbelasting van circa 5 Ou voor objecten binnen de bebouwde kom en 10 Ou voor objecten buiten de bebouwde kom.

Fijn stof

Criterium	Trendmatig groeiscenario	Worst-case scenario
Bedrijfsvoering: fijn stof (PM ₁₀)	-	- -
Verkeer: fijn stof (PM ₁₀)	0/-	-

In de bestemmingsplan wordt uitbreiding van bouwblokken en uitbreiding binnen bestaand bouwblok van veehouderijen mogelijk gemaakt. Een verdere groei van de bestaande pluimveebedrijven of omschakeling naar pluimveebedrijven is niet uitgesloten (omschakeling kan via een afwijkingsprocedure). Een daarmee gepaard gaande toename van de fijn stof emissies en concentraties is wettelijk niet uitgesloten: de wettelijke grenswaarden zijn hoger. Naast de uitbreiding van veehouderijen verslechtert de fijn stof-emissie ten opzichte van de referentiesituatie ook door de veronderstelde opvulling van de latente ruimte in de vergunningen. Het bestemmingsplan biedt planologische uitbreiding voor een toename van het aantal dieren en kan daarmee ook leiden tot een toename van transportbewegingen in het buitengebied. Een toename aan transportbewegingen veroorzaakt ook een toename aan fijn stof emissies.

Indien omschakeling naar pluimvee wordt uitgesloten en er, conform het raadsbesluit van juli, ook wordt getoetst op basis van het voorlopig toetsingskader voor endotoxinen en de cumulatieve normen m.b.t. fijn stof & geur en er een stikstofplafond wordt opgenomen, zal de ontwikkeling van de fijn stof belasting zoals weergegeven voor het trendmatig groeiscenario en zeker voor het worst-case scenario veel minder negatief zijn.

Daarnaast is het in de praktijk mogelijk dat bedrijven gaan uitbreiden die geen milieuruimte hebben ten aanzien van geurhinder, emissies moeten reduceren m.b.t. ammoniak of m.b.t. endotoxinen. Deze bedrijven kunnen enkel uitbreiden als de emissies afnemen. Dat betekent dat uitbreiding van dergelijke bedrijven tot een daling van de emissies leidt. Dit is niet meegenomen in de scenario's (lastig te voorspellen), maar kan dus voor een vermindering van de concentratie fijn stof zorgen of een beperking van een toename van de concentratie fijn stof uit stallen van veehouderijen.

Gezondheid

De gemeenteraad van Gemert-Bakel heeft in juli 2017 besloten het voorlopig toetsingskader in te voeren en te gebruiken in procedures m.b.t. omgevingsvergunningen en ruimtelijke procedures. In oktober 2017 is besloten de directe mogelijkheden voor omschakeling naar pluimvee te veranderen in een wijzigingsbevoegdheid. De gemeente kan het sturen op emissiereductie en het beperken van te hoge blootstelling aan fijn stof en endotoxinen versterken via het bestemmingsplan buitengebied door per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. En omschakelingen naar diersoorten waar er mogelijk sprake is van risico's alleen buitenplannen toe te staan. Dit geeft de gemeente meer mogelijkheden om nieuwe inzichten t.a.v. volksgezondheid en omwonenden te betrekken bij een nieuwe afweging.

Ook kan de gemeente in gebieden met veel overlast en een sterke concentratie van veehouderijen, per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van de emissies. Aansluitend bij adviezen van de GGD over gebieden met 15 of meer veehouderijen in een straal van 1 kilometer van een burgerwoning. In die gebieden dient naar mening van de GGD een halt te worden toegeroepen aan de toename van het aantal bedrijven én zullen oplossingen gezocht moeten worden naar het terugdringen van de emissies fijnstof, endotoxinen en ammoniak door de aanwezige bedrijven.

Als de gemeente haar sturing via de ruimtelijke ordening, dus ook via het bestemmingsplan buitengebied, maximaal versterkt, zijn er meer mogelijkheden om bij ontwikkeling van veehouderijen nieuwe overschrijdingen te voorkomen en bestaande overschrijdingen terug te dringen. O.a. door grenzen te stellen aan de hoeveelheid dieren in overbelaste gebieden, geen medewerking te verlenen aan uitbreidingen als overlast voor omwonenden onvoldoende wordt beperkt of voldoende afstand te houden om ook bij het minder goed functioneren van technische maatregelen overlast te voorkomen of te beperken.

Effecten overige ontwikkelingen

In het bestemmingsplan worden mogelijkheden geboden om permanente of tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen op te richten. Tijdelijke voorzieningen worden rechtstreeks toegestaan en zonder beperking in oppervlakte, waarbij er geen nadere afweging mogelijk is omtrent de aantastingen van gebiedswaarden (landschap, cultuurhistorie, natuur etc.). Om negatieve effecten te voorkomen kan de gemeente in het bestemmingsplan tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen niet meer rechtstreeks toestaan maar met een afwijking waarin als voorwaarde wordt gesteld omtrent het niet aantasten van waarden. Ook kan de gemeente tijdelijke teelt ondersteunende voorzieningen in omvang maximaliseren, eventueel gedifferentieerd op basis van gebiedswaarden.

Het aan het plangebied grenzende natuurgebied De Bult, als onderdeel van het Natura 2000 gebied Deurnsche Peel en Mariapeel, is verdrogingsgevoelig. Het bestemmingsplan maakt activiteiten mogelijk die kunnen bijdragen aan verdroging van dit gebied. Dergelijke effecten dienen met zekerheid uit te worden gesloten. De gemeente kan daartoe een bufferzone opnemen in het bestemmingsplan buitengebied.

Verdere procedure

Nadat de gemeente eerst aan de hand van een notitie in 2016 advies heeft ingewonnen over het uit te voeren onderzoek, de gemeenteraad nadere besluiten heeft genomen m.b.t. de beleidskeuzen voor het bestemmingsplan en de provincie Noord-Brabant in juli 2017 haar kaders heeft geactualiseerd, is het concept ontwerp bestemmingsplan en dit t MER opgesteld.

Het ontwerp van het bestemmingsplan buitengebied 2017 en het MER worden in november 2017 ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het inbrengen van zienswijzen. Vervolgens worden de milieugevolgen van de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en adviezen meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad in 2018.

2. INLEIDING

2.1. Herziening van het bestemmingsplan buitengebied

Het college van burgemeester en wethouders van Gemert-Bakel heeft in 2015 besloten om te starten met een integrale herziening van het Bestemmingsplan buitengebied Gemert-Bakel. Belangrijk uitgangspunt is om de inhoud af te stemmen op de provinciale Verordening ruimte 2014 en de daaruit voortvloeiende verplichting voor de gemeente om de Verordening. Er is geen doelstelling om een volledig nieuwe koers te bepalen voor het buitengebied.

Op 28 januari 2016 heeft de gemeenteraad van Gemert-Bakel de beleidsnotities, waarin de belangrijkste beleidskeuzen voor het nieuwe bestemmingsplan zijn opgenomen, vastgesteld. Aan de hand van deze beleidskeuzen uit 2016 en 2017, de wettelijke kaders (zoals de Verordening ruimte van de provincie, die in juli 2017 is aangepast) en het vigerende bestemmingsplan buitengebied 2010, wordt het bestemmingsplan buitengebied 2017 voorbereid.

2.2. Milieueffectrapport met focus op mogelijke milieugevolgen veehouderij

Het voorgenomen planologisch beleid van de gemeente voor de veehouderij kan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over de omgevingsvergunning van veehouderijen met een omvang boven de drempelwaarde. Om die reden dient voor het bestemmingsplan de m.e.r.-procedure te worden doorlopen en is een milieueffectrapport (MER) opgesteld en ligt de focus van het MER bij de mogelijke milieugevolgen van de ontwikkeling van veehouderijen, in relatie tot de planologische ruimte die is opgenomen in het bestemmingsplan buitengebied.

Nadat de gemeente eerst aan de hand van een notitie in 2016 advies heeft ingewonnen, is vervolgens het MER opgesteld. Met het MER zijn de milieueffecten van het bestemmingsplan inzichtelijk gemaakt. Het ontwerp van het bestemmingsplan buitengebied 2017 en het MER worden in november 2017 ter inzage gelegd met de mogelijkheid tot het inbrengen van zienswijzen. Vervolgens worden de milieugevolgen van de alternatieven, de ingebrachte zienswijzen en adviezen meegewogen bij de vaststelling van het bestemmingsplan door de gemeenteraad in 2018.

2.3. Leeswijzer

Het MER is opgebouwd uit Deel A en Deel B. In Deel A is het hoofdrapport opgenomen; in Deel B de onderbouwing daarvan. Bijlagen, zoals een verklarende woordenlijst en kaarten op A3-formaat, zijn opgenomen in deel C. Voorliggende rapportage betreft Deel A.

3. Beleidskeuzen en kaders ruimtelijke ordening

3.1. Provinciale kaders

Van Reconstructieplan de Peel naar Verordening ruimte 2014

In april 2005 hebben Provinciale Staten zeven reconstructieplannen vastgesteld, waaronder het gebied de Peel waartoe de gemeente Gemert-Bakel behoort. Het buitengebied is in het Reconstructieplan verdeeld in extensiveringsgebieden, verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden.

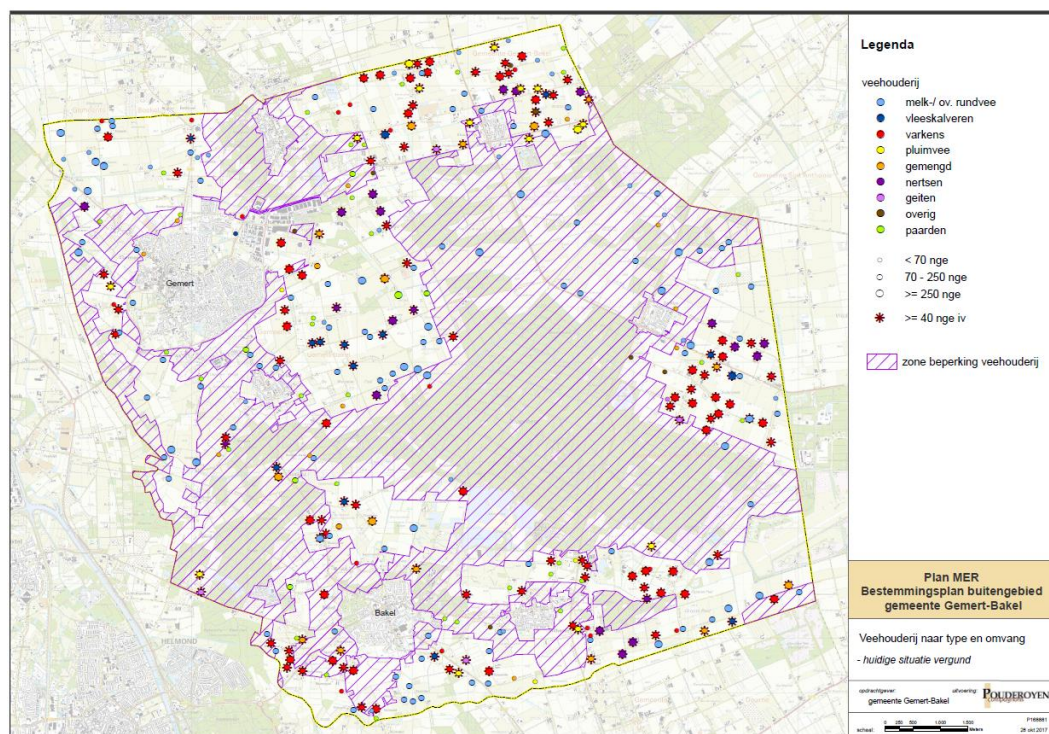
Het beleid voor de intensieve veehouderij zoals dat in de reconstructieplannen is vastgesteld is later in de provinciale Verordening Ruimte deels overgenomen. Maar het is op een aantal onderdelen aangescherpt, mede naar aanleiding van de behandeling van het Burgerinitiatief over de negatieve gevolgen en schaalvergroting in de intensieve veehouderij. Met de herziening van de Structuurvisie Ruimtelijke Ordening en de Verordening Ruimte in 2014, is het onderscheid tussen verwevingsgebieden en landbouwontwikkelingsgebieden komen te vervallen. Landbouwontwikkelingsgebieden hebben vanuit de provinciale optiek geen functie meer. De functie van extensiveringsgebied blijft wel behouden. Daarvoor is een aparte aanduiding opgenomen: “Beperkingen veehouderij”.

Daarnaast is het provinciale beleid gebaseerd op het uitgangspunt dat ontwikkelruimte verdiend moet worden met stappen in verduurzaming. Dit uitgangspunt geldt voor alle veehouderijen, dus niet alleen op de intensieve veehouderijen. Om de gewenste transitie naar een zorgvuldige veehouderij te ondersteunen, worden voorwaarden gesteld aan ontwikkelingen van veehouderijen. De criteria voor de stappen in verduurzaming zijn ingevuld met een maatlat, de Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij (hierna: BZV). De basis voor die systematiek wordt gelegd door de huidige omvang van alle veehouderijen vast te leggen, zowel qua omvang van het bouwperceel als omvang van de oppervlakte van gebouwen.

Voor veehouderijen is het volgende systeem uitgewerkt:

Hoofdregel: de bebouwing wordt op de muur begrensd, er wordt geen uitbreiding toegelaten van bestaande bouwblokken en er is geen omschakeling of VAB-vestiging van veehouderijen mogelijk. Dit betekent dat iedere ontwikkeling van veehouderijen –ook binnen toegekende bouwblokken- wordt stil gelegd.

Uitzondering: aan alle veehouderijen buiten het gebied Beperking veehouderij kan ontwikkelingsruimte geboden worden (uitbreiding bebouwing binnen het vigerende bouwblok, uitbreiding bouwblokken tot maximaal 1,5 hectare en omschakeling naar een veehouderij tot ten hoogste 1,5 hectare) mits dit bijdraagt aan de ontwikkeling van een zorgvuldige veehouderij. Hieraan zijn diverse voorwaarden verbonden, zoals een zorgvuldige dialoog en normen voor geur en fijn stof op gebiedsniveau. Grondgebonden veehouderijen die gelegen zijn in de zone “Beperkingen veehouderij” (= de voormalige extensiveringsgebieden) kunnen uitbreiden tot een bouwblok van maximaal 1,5 hectare.

Figuur 1 Veehouderijen in Gemert-Bakel naar type (vergunningen okt 2017) en de zone Beperking veehouderij. Zie ook deel C, bijlage 6-1

In de provinciale Verordening Ruimte 2014 staan regels waarmee een gemeente rekening moet houden bij het ontwikkelen van bestemmingsplannen. Er zijn in de Verordening ruimte ook normen m.b.t. de cumulatieve geurbelasting door veehouderijen en de concentratie fijn stof op gebiedsniveau. Deze geurnormen zijn opgenomen om ervoor te zorgen dat er op gebiedsniveau, geen nieuwe overbelastingen voor geurhinder ontstaan en om bij te dragen aan een afname van de belasting waar deze cumulatief te hoog is. De regels die zijn opgenomen voor fijn stof beogen om op gebiedsniveau verdere overschrijdingen van de wettelijke norm tegen te gaan.

In juli 2017 hebben Provinciale Staten van Noord-Brabant de Verordening ruimte 2014 gewijzigd vastgesteld. Ook is de provinciale Verordening natuurbescherming aangepast. De wijzigingen betreffen regels m.b.t. de regelgeving rond mest uit de veehouderij, de stikstofuitstoot uit stallen van veehouderijen, het oppervlak aan stallen voor de intensieve veehouderij in regio's in Noord-Brabant ("staldering") en regels over een zorgvuldige bedrijfsvoering in relatie tot uitbreiding van stallen of bouwblokken van veehouderijen.

Staldering

De veehouderij, met name de varkenshouderij, heeft zich de afgelopen jaren geconcentreerd in Oost- en Midden-Brabant. Om verdere concentratie van de veehouderij tegen te gaan, wil de provincie op regionale schaal de omvang van de veestapel begrenzen. In die delen van Brabant waar al een hoge veedichtheid is wordt de bouw van nieuwe stallen alleen planologisch mogelijk gemaakt als er oude stallen verdwijnen: staldering. De regels zijn opgenomen in de gewijzigde Verordening ruimte, regels die rechtstreeks doorwerken in gemeentelijke bestemmingsplannen.

Er zijn zes deelregio's in Midden en Oost-Brabant benoemd. De gemeente Gemert-Bakel is in een regio ingedeeld samen met de gemeenten Laarbeek, Helmond, Deurne, Asten en Someren. Staldering betekent concreet dat er voor elke nieuwe m2 stal elders in de deelregio 1,1 m2 stal moet worden afgebroken of gebruikt voor een andere bestemming. Dit geldt voor al het vee dat in gebouwen wordt gehouden, met uitzondering van de melkveehouderij. Het instrument staldering, het daarbij behorend flankerend beleid en de ondersteuning bij de uitvoering wordt nog verder uitgewerkt, o.a. in samenwerking met gemeenten.

Figuur 2 De zes deelregio's waarbinnen GS voorstellen het instrument staldering van toepassing te verklaren. (bron: provincie Noord-Brabant, 2017)

3.2. Beleidskeuzen voor het Bestemmingsplan buitengebied 2017

Voor het nieuwe bestemmingsplan zijn vooraf een aantal beleidsmatige keuzes gemaakt. Dit betreft aspecten die te maken hebben met de verankering van de Verordening Ruimte 2014 (VR 2014) in het bestemmingsplan enkele onderwerpen die heroverwogen zijn, bijvoorbeeld omdat de huidige regeling niet aansluit op de praktijk. De zaken zijn vastgelegd in twee beleidskeuzennotities:

- Beleidskeuzen op grond van de Verordening Ruimte 2014.
- Beleidskeuzen op grond van het huidige ruimtelijk beleid.

Deze beleidskeuzennotities vormen de basis voor de integrale herziening van het bestemmingsplan buitengebied 2016. Deze zijn door de gemeenteraad op 28 januari 2016 vastgesteld. Voorstellen in de beleidskeuzennotities die van belang zijn voor de veehouderij en het m.e.r. zijn voornamelijk te vinden in de beleidskeuzen op grond van de VR 2014. De volgende voorstellen voor aanpassingen ten opzichte van het Bestemmingplan buitengebied 2010 zijn daarbij het meest van belang:

- De zone "Beperking veehouderij" wordt overgenomen uit de VR 2014.
- Intensieve veehouderijbedrijven krijgen een aparte aanduiding.
- De aanduiding "grondgebonden" vervalt. Voor de ontwikkelingsmogelijkheden wordt de milieuvergunning ten tijde van het ontwerpbestemmingsplan leidend.
- (Aanvullende) voorwaarden voor uitbreiding van een veehouderij worden overgenomen uit de VR 2014.
- Bouwmogelijkheden worden geboden via een afwijkingsbevoegdheid.

- Wijzigingsbevoegdheid voor het uitbreiden van een bouwblok tot 1,5 ha of vormverandering bouwblok wordt tevens gebonden aan regels uit de VR 2014.
- Omschakeling van een veehouderij naar een andere soort veehouderij mag binnen de iv-aanduiding.
- Omschakeling van een agrarisch bedrijf niet zijnde een veehouderij, wonen of overig bedrijf naar een veehouderij is niet mogelijk, evenals nieuwvestiging.
- Als een intensieve veehouderij omschakelt naar een ander type agrarisch bedrijf, vervalt de iv-aanduiding bij de eerstvolgende herziening.
- Uitbreiding van het bouwblok boven de 1,5 ha wordt niet mogelijk gemaakt.
- Mestbewerking ten behoeve van verwerking van mest afkomstig van dezelfde locatie is mogelijk en wordt tevens gebonden aan de regels uit de VR 2014.
- De normen ten aanzien van de achtergrondbelasting voor geur en fijn stof PM10 worden overgenomen uit de VR 2014. Daarnaast blijven de gemeentelijke geurnormen en de beleidsregel ruimtelijke ontwikkelingen en geurhinder van de gemeente Gemert-Bakel van belang als toetsingskader.
- In 2013 is de Wet verbod pelsdierhouderij in werking getreden. Er is een overgangstermijn vastgesteld op basis waarvan men tot uiterlijk 1 januari 2024 nog nertsen mag houden en/of uitbreiden, gebonden aan strikte voorwaarden. Op basis hiervan acht de gemeente het niet nodig om (nog) aanvullende bestemmingsplanregels vast te stellen.

Aanvullend daaraan heeft de gemeenteraad in 2017 beleidskeuzen vastgelegd, als reactie op de publicatie medio 2016 en 2017 van resultaten van onderzoek (VGO-onderzoeken) naar de mogelijke relatie tussen de veehouderij en de gezondheid van omwonenden.

- De raad heeft in juli 2017 besloten bij o.a. ruimtelijke procedures initiatieven te toetsen aan de Handreiking veehouderij en gezondheid en een voorlopig toetsingskader m.b.t. de concentratie van endotoxinen uit stallen van veehouderijen.
- Omdat uit de VGO-onderzoek naar voren is gekomen dat er voornamelijk rondom pluimveehouderijen een verhoogde ziektedruk richting omwonenden aanwezig is, heeft de gemeenteraad in oktober 2017 besloten de directe mogelijkheden voor omschakeling van niet-pluimvee naar pluimvee te veranderen in een indirecte mogelijkheid (wijzigingsbevoegdheden).

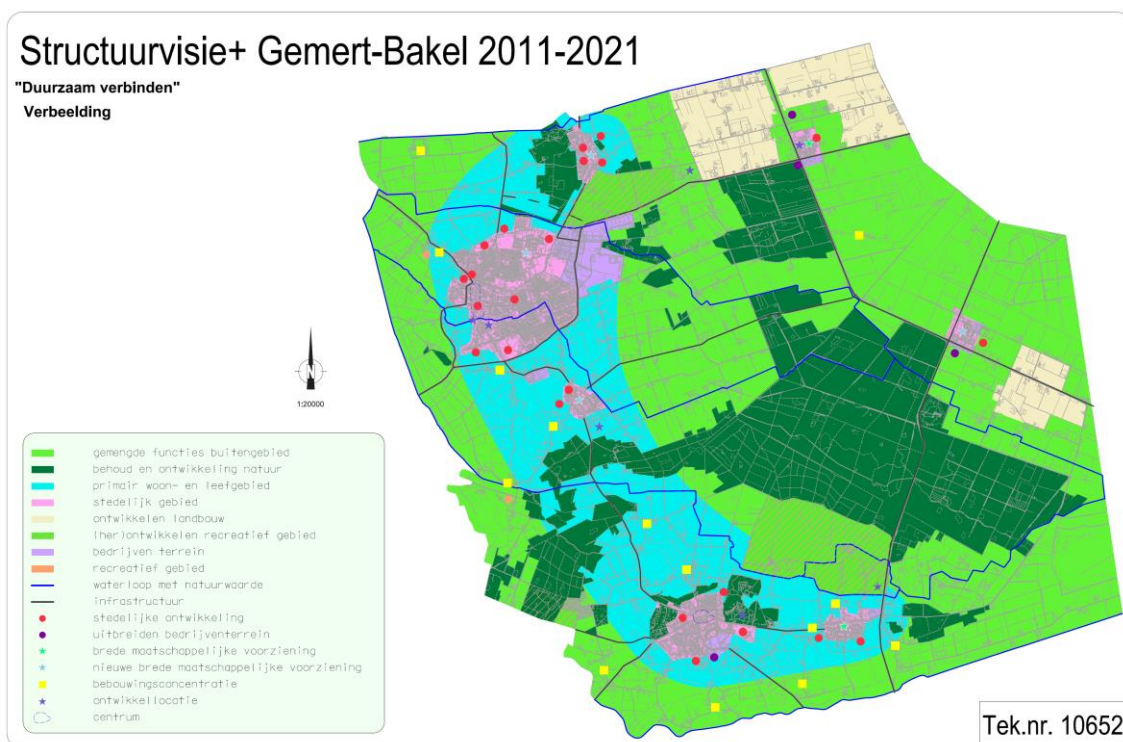
In het vigerende bestemmingsplan 'Buitengebied Gemert-Bakel' 2010 zijn de agrarische bouwblokken specifiek aangeduid en begrensd binnen de gebiedsbestemmingen. De intensieve agrarische bedrijven zijn als zodanig bestemd. De bouwblokken hebben overwegend een rationele rechthoekige vorm met een omvang van 1 – 1,5 hectare. De twee LOG gebieden vormen hierop een uitzondering, in deze gebieden zijn bouwblokken tot 3 hectare opgenomen. In dit gebied zijn nieuwe agrarische bedrijven ontstaan, die in het kader van de reconstructie zijn verplaatst.

In bijlage C (C-6) is een kaart opgenomen met de begrenzing van de bouwblokken in combinatie met de gegevens over de vergunde rechten van de veehouderijen. Per locatie is zo (op basis van gegevens van 2016) ene indicatie van de economische omvang per hectare bouwblok weergegeven.

3.3. Structuurvisie+ Gemert-Bakel 2011-2021

Aan de structuurvisie+ Gemert-Bakel 2011-2021 zijn de volgende tekstpassages ontleend. Het gaat om tekstpassages die een relatie hebben met deze gebiedsvisie.

- De gemeente streeft naar een transitie van agrarisch- en intensieve veeteelt naar een toeristisch en recreatief aantrekkelijke gemeente.
- Het aantal inwoners van de gemeente zal, zonder extra maatregelen, in de periode na 2020, af gaan nemen. Ruimtelijk zijn de hardste groeiers de woonkernen Gemert en Bakel. Er is ruimte voor de ontwikkeling van 'landelijk wonen' in de kernrandzones en eventueel in de historisch waardevolle gehuchten.
- Wolfsveld in Gemert en Bolle Akker in Bakel zijn dé ontwikkellocaties voor bedrijvigheid (niet-agrarisch, redactie).
- De gemeente heeft de ambitie om een voortrekkersrol te vervullen in de verduurzaming van de agrarische sector. De gemeente wil bedrijven verder laten ontwikkelen in de landbouwontwikkelingsgebieden en in verwevingsgebieden. De gemeente wil bedrijven zich verder laten ontwikkelen mits zij duurzaam ondernemen. Het gaat niet langer slechts over de duurzaamheid van de locatie, maar ook over die van de onderneming.

Figuur 3 Verbeelding structuurvisie+ 2011-2021.

Lichtblauw: primair woon- en leefgebied. Paars: stedelijk gebied/bedrijventerrein. Donkergroen: natuur. Lichtgroen: gemengde functies buitengebied. Lichtbruin: ontwikkelen landbouw. Rode en paarse stippen: stedelijke ontwikkelingen. Gele vierkantjes: bebouwingsconcentratie. Zie verder de Structuurvisie+ en de toelichting van het ontwerp bestemmingsplan buitengebied 2017

4. ONTWIKKELING VEEHOUDERIJ

4.1. Omvang en spreiding veehouderij nu en ontwikkeling in het verleden

In oktober 2017 zijn er in Gemert-Bakel 360 locaties met een vergunning of melding voor het houden van vee. Het zijn vooral gespecialiseerde melkrundveebedrijven (126, 38%) en gespecialiseerde varkensbedrijven (102, 28%). Er zijn 20 locaties met nertsen (6%), 18 gespecialiseerde pluimveebedrijven, 15 gespecialiseerde vleeskalveren-bedrijven en 5 geitenhouderijen. Verder zijn er 39 locaties met paarden (vaak klein van omvang), 28 locaties gemengde veehouderijen en 7 overige veehouderijen.

Zo'n 30% van de locaties betreft een veehouderij waarvan de economische omvang kleiner is dan het equivalent van 1 volwaardige arbeidskracht. Bijna 50% heeft een omvang van 2 volwaardige arbeidskrachten of meer. Binnen de groep nertsenbedrijven en varkensbedrijven is dat aandeel groter.

Er is een concentratie pluimveebedrijven in het buitengebied van Elsendorp. De overige intensieve veehouderijen, zoals de varkensbedrijven zijn geconcentreerd in de (voormalige) landbouwontwikkelingsgebieden bij Elsendorp en De Rips en de (voormalige) verwevingsgebieden ten westen van Bakel, ten noordoosten van Milheeze en ten oosten van Gemert. De melkveebedrijven liggen verspreid in het agrarische gebied van de gemeente.

In onderstaande figuur is de ontwikkeling van de economische omvang van de veehouderij in Gemert-Bakel en directe omgeving weergegeven. In de periode tussen 2005 en 2012 (links) en tussen 2010 en 2016 (rechts). De roze- en rode gebieden zijn gebieden waar er sprake is geweest van een toename van de economische omvang. In de gele en groene gebieden is de omvang van de vergunde dierrechten afgenomen. De donkerrode gebieden laten de intensivering van de veehouderij zien in het buitengebied bij Elsendorp, de Rips en Milheeze. En een afname van de economische omvang in delen van het primair woon- en leefgebied, vooral rondom Gemert, de Mortel en Handel.

Figuur 4 Ontwikkeling economische omvang veehouderij: periode 2005-2012 (links) en 2010-2016 (rechts). Uitgedrukt in toe- of afname aantal NGE (vergunde dierplaatsen) per kilometerhok. Bron: provinciale BVB-bestanden, bewerkt door Pouderoyen Compagnons

4.2. Waarmee worden effecten vergeleken?

Voor het op te stellen MER is het van belang om te bepalen wat de huidige situatie is in het plangebied en welke autonome ontwikkelingen voorzien zijn. Deze informatie dient om referenties te bepalen voor de in het MER te beschrijven effecten bij de planologische effectuering van de ontwikkelingsmogelijkheden van de veehouderij.

De huidige situatie is in het MER beschreven worden aan de hand van de gegevens uit vergunningen en meldingen van veehouderijbedrijven, in combinatie met de verbeelding en planregels uit het concept ontwerp bestemmingsplan buitengebied 2017. Dit geeft de vergunde situatie weer.

De vergunde dieren aantallen kunnen afwijken van de werkelijk gehouden dieren aantallen. Voor een Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet dient als referentie uitgegaan te worden van de werkelijk gehouden dieren aantallen. Dit is de huidige situatie vergund, gecorrigeerd voor veebezetting. Hierbij is uitgegaan van een gemiddeld verschil tussen vergund en werkelijk van 20%: een gemiddeld bezettingspercentage van 80%. Afgeleid uit een vergelijking van gegevens van het CBS (opgegeven bezetting) en de vergunde en gemelde dierplaatsen, rekening houdend met functionele leegstand die in de standaard emissiefactoren is verdisconteerd.

Voor het MER is daarnaast de autonome ontwikkeling van belang, de ontwikkelingen die te voorzien zijn en waarover al besluitvorming heeft plaatsgevonden. De belangrijkste hiervan is dat alle bedrijven moeten voldoen aan het landelijke besluit emissiearme huisvesting. Dit stelt eisen aan de maximale emissies van ammoniak en fijnstof die bedrijven mogen uitstoten, nu, en op termijn. Dit wordt meegenomen in een derde referentie, welke relevant is voor het MER.

De volgende referentiesituaties zijn in het MER onderzocht:

- Huidige situatie vergund.
- Huidige situatie vergund, met CBS-correctie voor veebezetting. Dit is de referentie voor de Voortoets in het kader van de Wet Natuurbescherming.
- Huidige situatie vergund, met CBS-correctie voor veebezetting en alle bedrijven voldoen aan het Besluit emissiearme huisvesting. Dit is de referentie voor het MER.

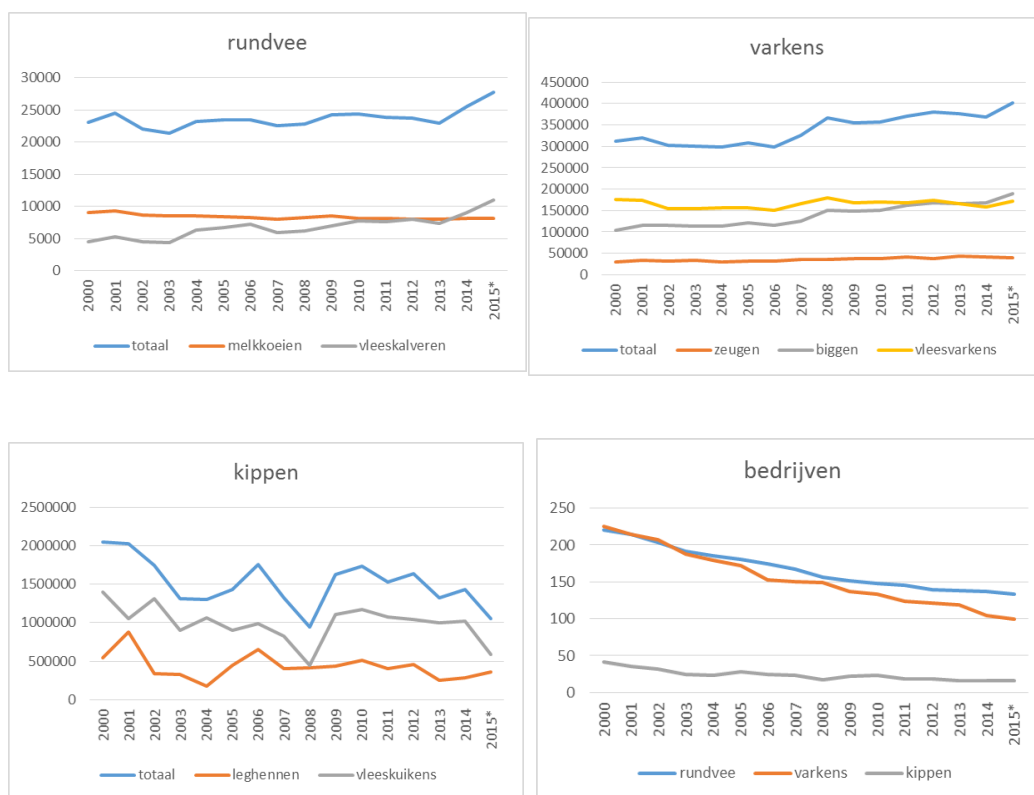
Ook is in het MER ingegaan op de eisen die de provincie Noord-Brabant stelt m.b.t. de emissie van ammoniak uit stallen van veehouderijen, zoals opgenomen in de provinciale Verordening natuurbescherming.

4.3. Onderzochte scenario's

Uit beschikbare gegevens en een trendanalyse blijkt dat in de looptijd van de partiële herziening de trend naar minder maar grotere veebedrijven zal doorzetten. Bij de ontwikkeling naar minder maar grotere bedrijven nemen de groeiende bedrijven grond en productierechten (varkens- en kippenrechten en in de toekomst fosfaatrechten van melkveebedrijven) over van stoppende bedrijven.

Voor het MER is het van belang de mogelijke milieueffecten van benutting van de in het bestemmingsplan geboden planologische ruimte in beeld te brengen. Omdat niet bekend is hoe de ontwikkeling er uit gaat zien, (welke bedrijven gaan groeien/stoppen en in welke mate) is er gewerkt met ontwikkelscenario's.

Er zijn twee scenario's onderzocht, één scenario dat uitgaat van een "trendmatige ontwikkeling", welke aansluit bij trendmatige ontwikkeling van de afgelopen jaren, onder meer steeds verdergaande schaalvergroting. Dit is geïllustreerd in Figuur 5. Hierin staat het aantal dieren (rundvee, varkens en kippen) in de periode 2000-2015 weergegeven en het aantal bedrijven met rundvee, varkens of kippen. Bij een gelijkblijvende of groeiende veestapel neemt het aantal bedrijven in Gemert-Bakel gestaag af. Dit is in overeenstemming met de landelijke trend. Uitgaande van de ontwikkeling van de vergunde rechten in de periode sinds 2005, is in het trendmatig scenario uitgegaan van een groei van 10% van de economische omvang van de vergunde veestapel in de periode tot en met 2028.

Figuur 5: Ontwikkeling veehouderij Gemert-Bakel 2000-2015. Weergegeven is het aantal dieren en het aantal bedrijven, bron CBS 2016.

Naast dit scenario is een “worst case” scenario gemodelleerd en op effecten doorgerekend. Dit scenario gaat uit van maximale benutting van de mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt.

Scenario Trendmatige ontwikkeling:

- groei van bestaande, grotere bedrijven, krimp/stoppen van bestaande, kleinere bedrijven; trendmatige groei economische omvang veehouderij;
- binnen de grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan;
- binnen de grenzen van de milieuruimte ten aanzien van geurhinder (voorgroendnormen).

Scenario Worst case ontwikkeling:

- maximale groei van bestaande bedrijven;
- omschakeling van veehouderijbedrijven naar een ander type (intensieve) veehouderij, indien dat toegestaan wordt;
- binnen grenzen van planologische mogelijkheden bestemmingsplan.

Zo kan een beeld verkregen worden van het verwachte effect van de ontwikkeling van de veehouderij, binnen de planologische mogelijkheden die het bestemmingsplan biedt. Met toepassing van het worst case scenario wordt invulling gegeven aan de wettelijke verplichting de maximale effecten/mogelijkheden van het bestemmingsplan in beeld te brengen.

De omvang en spreiding van de intensieve veehouderij wordt regionaal (provincie en gemeenten) vooral gestuurd via de ruimtelijke ordening (Verordening Ruimte, bestemmingsplannen), de Wet geurhinder en veehouderij en de Natuurbeschermingswet / Verordening Stikstof en Natura2000 Noord-Brabant. Voor pluimveebedrijven kunnen normen op het gebied van luchtkwaliteit (fijn stof) en in de toekomst mogelijk normen m.b.t. endotoxine sturen in de ontwikkelingsmogelijkheden. Hierbij gaat het om sturing op de effecten van de veehouderij (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing, geurbelasting, ammoniakemissie en –depositie) en niet om een directe sturing op dieren aantallen.

De omvang, spreiding en uitvoering van melkveebedrijven wordt in mindere mate gestuurd door provincie en gemeenten. Voor deze bedrijven zijn vooral de Natuurbeschermingswet / verordening Stikstof en Natura2000 en de ruimtelijke ordening (bestemmingsplannen) van belang. Ook hierbij gaat het om een sturing op effecten (bebouwingsmogelijkheden, ruimtelijke inpassing) en niet om een directe sturing op dieren aantallen.

Door bij de effectbepaling in het MER uit te gaan van een trendmatig groeiscenario (daling van het aantal locaties met vee, een toename van de gemiddelde omvang per locatie) en een maximaal scenario (worst-case: welke groei in theorie mogelijk binnen de planologische mogelijkheden) is geprobeerd aan te sluiten bij de groeitrend van de afgelopen jaren en onzekerheden in de autonome toekomstige ontwikkeling. De focus van het MER licht, via het in beeld brengen van de worst-case situatie, op het in beeld brengen van mogelijke effecten indien gebruik wordt gemaakt van de planologische mogelijkheden en de beschikbare milieuruimte. Indien er vanwege economische ontwikkelingen (bijvoorbeeld in de varkenshouderij) sprake is van een krimp van de veestapel, zullen de voorspelde effecten op basis van het trendmatig groeiscenario en zeker het worst-case scenario niet of in mindere mate, optreden.

5. MILIEUEFFECTEN AMMONIAK, GEUR EN FIJN STOF

5.1. Inleiding

Om te bekijken of er wel mogelijkheid is voor bedrijfsontwikkeling binnen de geboden planologische mogelijkheden, is de milieugebruiksruimte bepaald. In dit hoofdstuk is ingegaan op een analyse van de milieugebruiksruimte voor de veehouderij in Gemert-Bakel voor de meest bepalende thema's: stikstof, geur en fijn stof. Ook is ingegaan op de effecten van de onderzochte alternatieven (c.q. twee scenario's van ontwikkeling binnen de geboden planologische mogelijkheden).

5.2. Stikstof en Natura2000 gebieden

Kaders stikstof en Natura2000 gebieden

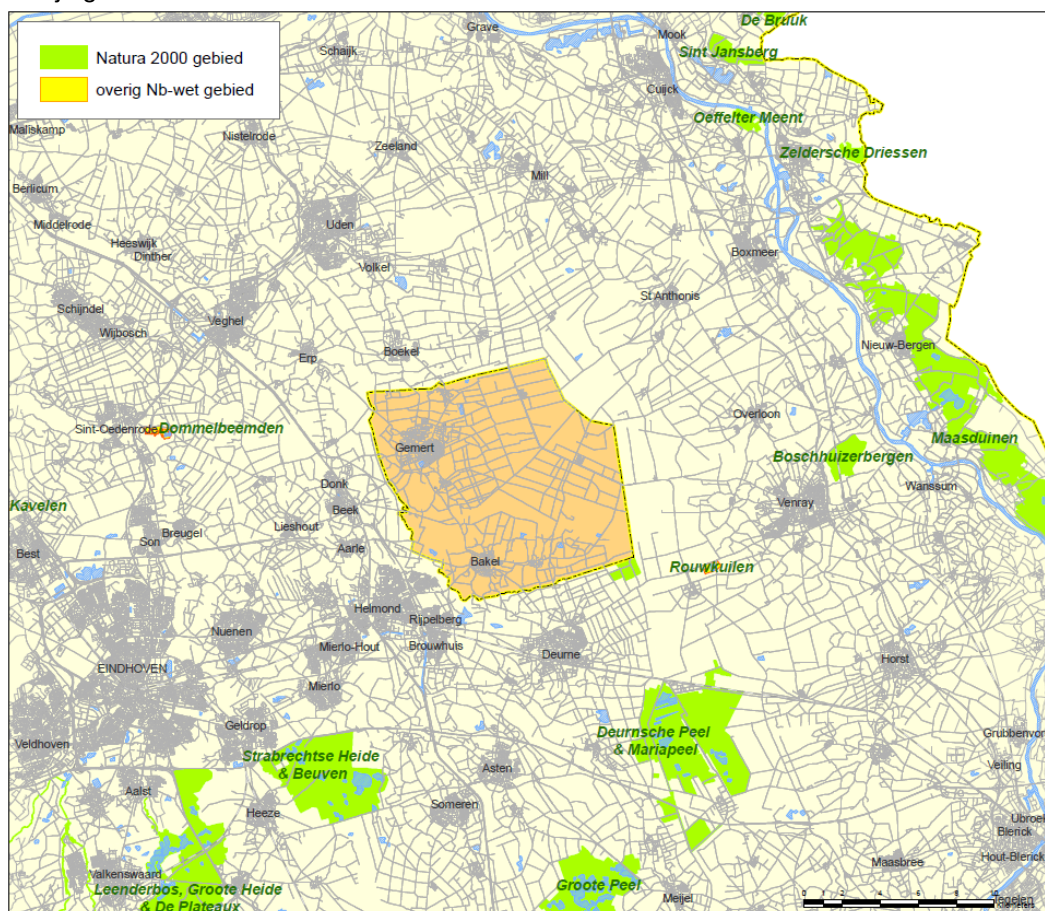
Voor stikstof zijn de Wet Natuurbescherming, de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) en de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) bepalend. De mogelijkheden voor ontwikkeling van veehouderijen in de gemeente Gemert-Bakel worden in belangrijke mate bepaald door de eisen en randvoorwaarden die voortvloeien uit de Wet natuurbescherming en de PAS. De Wav-gebieden, met beperkingen voor veehouderijen, overlappen voor een deel met de zone "Beperkingen veehouderij". In de zone "Beperkingen veehouderij" geldt dat er voor de intensieve veehouderij geen uitbreidingsmogelijkheden zijn. Voor de melkveehouderij zijn er uitbreidingsmogelijkheden indien wordt voldaan aan artikel 25.1 van de Verordening Ruimte en de drempelwaarden uit de Wav.

Provinciale eisen m.b.t. de emissie van ammoniak per dierplaats

Op provinciaal niveau en specifiek voor de veehouderijen heeft de provincie Noord-Brabant een verordening Stikstof en Natura 2000 vastgesteld, sinds 2017 opgegaan in de Verordening natuurbescherming. De verordening stelt (extra) technische eisen aan stallen die qua emissiereductie verder gaan dan de vereisten uit Besluit emissiearme huisvesting. Nieuwe stallen worden vanaf juli 2010 getoetst aan de streefwaarden die in de bijlagen bij de verordening zijn genoemd en de toepassing van stallen/technieken met een ammoniakemissie per dier die ligt onder die streefwaarden. In juli 2017 is de Verordening aangescherpt. Aanleiding voor de aanscherping van de Verordening natuurbescherming is de zorg van de provincie Noord-Brabant dat de geformuleerde doelstellingen waarvoor de Verordening is opgesteld niet of niet snel genoeg gerealiseerd worden. Het gaat daarbij met name om de reductie van de depositie van stikstof op Natura 2000 gebieden. De provincie heeft daarom besloten de termijn waarop verouderde stallen waar geen of nauwelijks emissie-maatregelen zijn genomen moeten voldoen aan de emissie reducerende eisen naar voren te halen en emissie-eisen voor stallen voor verschillende diercategorieën aan te scherpen.

Voor varkensbedrijven zijn er technieken (emissiearme stallen, luchtwassers) beschikbaar en toepasbaar die leiden tot extra emissiereductie. Varkensbedrijven kunnen zo uitbreiden met het aantal dierplaatsen zonder dat er sprake hoeft te zijn van een toename van de ammoniakemissie. Voor melkveebedrijven zijn dergelijke technieken slechts beperkt beschikbaar, waardoor er minder mogelijkheden zijn om via de inzet van techniek het aantal dierplaatsen uit te breiden zonder een toename van de ammoniakemissie. Voor pluimveebedrijven zijn er nog knelpunten met betrekking tot de toepasbaarheid/werking van luchtwassers.

Natura 2000 is de verzamelnaam voor het netwerk van Europese natuurgebieden. Natura 2000-gebieden vallen onder de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en zijn in nationale wetgeving verankerd in de Wet Natuurbescherming 2017. De Europese Unie heeft zich als doel gesteld om bedreigde soorten en habitats te beschermen. Aan de hand van een lijst met meest kwetsbare soorten zijn opgaven opgelegd aan de landen binnen de Europese Unie. De landelijke opgave is inmiddels vertaald naar gebieden in de vorm van zogenaamde aanwijzingsbesluiten. Bij de vaststelling van het bestemmingsplan buitengebied dient de gemeenteraad rekening te houden met de gevolgen die het plan kan hebben voor de Natura2000-gebieden. Een besluit mag alleen genomen indien de raad zich op grond van de Voortoets/Passende Beoordeling ervan heeft verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast. Zekerheid bestaat wanneer er wetenschappelijk gezien redelijkerwijs geen twijfel is over de afwezigheid van schadelijke gevolgen. Als schadelijke gevolgen niet kunnen worden uitgesloten, kan het plan worden vastgesteld c.q. de vergunning alsnog worden verleend aan de hand van de 'ADC- criteria'. De criteria geven aan dat bij mogelijke significante negatieve gevolgen alleen vergunning verleend kan worden wanneer aan alle volgende criteria wordt voldaan: A) het ontbreken van alternatieve oplossingen; D) dwingende redenen van groot openbaar belang; C) met het voorschrift verbonden aan de vergunning dat de initiatiefnemer compenserende maatregelen vooraf en tijdig treft.

Figuur 6: Natura2000 gebieden in de omgeving van Gemert-Bakel

Milieugebruiksruimte en de PAS

Al jaren is er in Natura 2000-gebieden een overschot aan stikstofdepositie. Dit is schadelijk voor de natuur. Het belemmert ook vergunningverlening voor economische activiteiten. Daarom hebben het Rijk en de provincies het Programma Aanpak Stikstof (PAS) ontwikkeld. Het PAS is op 1 juli 2015 in werking getreden. Essentie van deze programmatische aanpak is dat extra geïnvesteerd wordt in emissiebeperkende maatregelen om de stikstofdepositie te verminderen en het uitvoeren van herstelmaatregelen voor stikstofgevoelige natuur. Een deel van de extra daling van de stikstofdepositie die wordt bereikt door het beperken van de emissie van stikstof, kan opnieuw ingezet worden voor economische ontwikkeling (zogenaamde ontwikkelingsruimte). De herstelmaatregelen moeten daarnaast waarborgen dat de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden worden gerealiseerd.

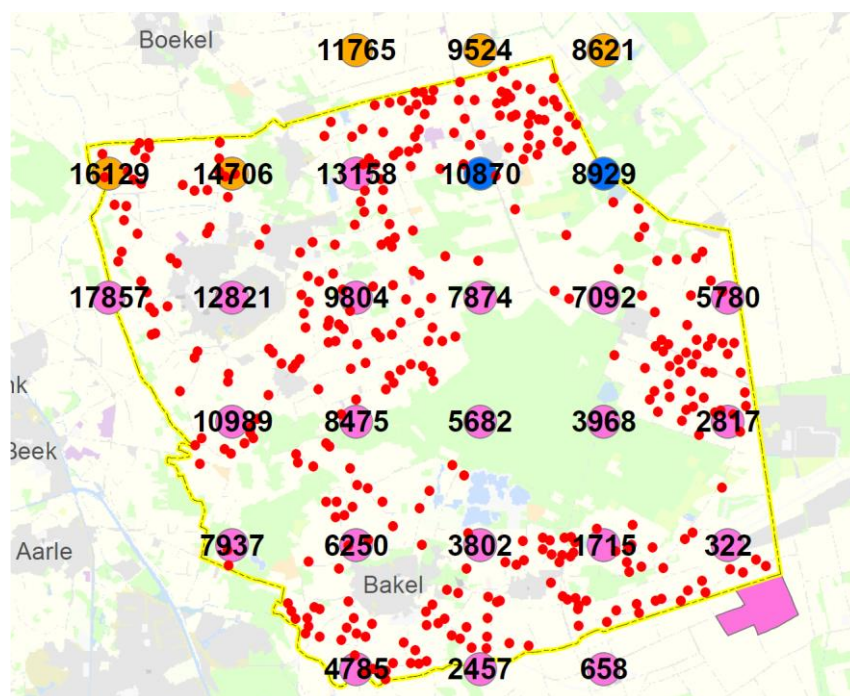
Ontwikkelingsruimte is een onderdeel van de depositieruimte, te weten het deel van de depositieruimte, dat kan worden toegedeeld aan of gereserveerd is voor een “toestemmingsbesluit” (zoals een vergunning). Het overige deel van de depositieruimte is gereserveerd voor niet-vergunningplichtige activiteiten en de autonome groei van activiteiten.

Individuele initiatiefnemers kunnen een beroep doen op ontwikkelingsruimte uit het PAS bij hun vergunningaanvraag voor nieuwe activiteiten en bij uitbreiding van bestaande activiteiten. Voor prioritaire projecten is op voorhand ontwikkelingsruimte gereserveerd. Voor overige vergunningplichtige projecten is de toedeling van de (vrije) ontwikkelingsruimte onder andere afhankelijk van de resterende ontwikkelingsruimte. Het overige deel van de depositieruimte is gereserveerd voor de autonome groei van activiteiten en niet-vergunningplichtige activiteiten. De autonome groei is de groei van activiteiten die reeds plaatsvinden bij de aanvang van het programma en waarvoor geen toestemming vooraf vereist is. Het gaat dan bijvoorbeeld om de groei van het verkeer.

Een ander deel van de algemene depositieruimte is beschikbaar voor projecten en andere handelingen die slechts een geringe stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden. Het betreft de “depositieruimte voor grenswaarden” en wordt ook meldingsruimte genoemd, omdat er met een melding kan worden volstaan. De grenswaarde is in beginsel 1 mol N/ha/jaar depositie op een habitatype. Als dit deel van de in het PAS gereserveerde depositieruimte zodanig is benut dat er 5% of minder resteert, dan zakt de grenswaarde naar 0,05 mol N/ha/jaar. Wanneer een project of andere handeling minder dan 0,05 mol N/ha/jaar depositie veroorzaakt op een gevoelig habitatype, is er geen vergunning nodig en is ook een melding aan het bevoegd gezag niet nodig.

Milieugebruiksruimte ammoniakemissie

In onderstaand figuur is de uitbreidingsruimte (uitgedrukt in een toename van de emissie op een aantal locaties in en rondom Gemert-Bakel weergegeven, uitgedrukt in een toename van de ammoniakemissie tot het bereiken van de drempelwaarde van 1 mol. De emissieruimte is bij een dergelijke drempelwaarde ruim in het grootste deel van het buitengebied van Gemert-Bakel, met uitzondering van de zone rondom het natuurgebied De Bult, onderdeel van het Natura2000-gebied Deurnepeel & Mariapeel.

Figuur 7: Uitbreidingsruimte uitgedrukt in extra emissie tot aan de drempelwaarde van 1 mol

Om mogelijke effecten te duiden is in onderstaande tabel voor een aantal diersoorten weergegeven wat 100 kg ammoniakemissieruimte in dieraantallen betekent. In deze tabel is dit weergegeven op basis van

- de emissie bij toepassing van traditionele stalsystemen;
- de emissie indien voldaan wordt aan de landelijke emissie eisen voor bestaande stallen (Besluit emissiearme huisvesting, kolom a);
- de emissie indien voldaan wordt aan de eisen voor nieuwe stallen uit de provinciale omgevingsverordening;
- de emissie indien uitgaaan wordt van de laagst mogelijke emissie (op basis van in de Regeling Ammoniak en Veehouderij vermelde systemen).

Aantal dieren per 100 kg emissie, per type stal (emissie versus emissie-eisen)				
	Traditionele stallen	Landelijke eisen bestaande stallen	Provinciale eisen voor nieuwe stallen	Minimale emissies nu vergunbaar (Rav)
Melk- en kalfkoeien	8	8	10	21
Vleeskalveren	29	29	29	556
Geiten	53	53	53	53
Vleesvarkens	33	63	222	667
Leghennen	317	800	1818	4000
Vleeskuikens	1250	2222	2857	20000
Vleeskalkoenen	147	147	204	1429
Paarden	20	20	20	20

Tabel 1: Aantal dieren die samen een emissie van 100 kg/jaar veroorzaken bij verschillende emissie-eisen (bron: Besluit emissiearme huisvesting, provinciale omgevingsverordening, Rav)

Hieruit blijkt dat de potentiële uitbreidingsruimte voor het grootste deel van de gemeente Gemert-Bakel groot is bij een drempelwaarde van 1 mol. Een uitbreidingsruimte van bijvoorbeeld 5000 kg is goed voor 500 koeien of 11 duizend vleesvarkens. Zakt de drempelwaarde naar 0,05 mol, dan daalt de uitbreidingsruimte in dit voorbeeld van 5000 kg naar 250 kg. En naar 25 extra koeien of 555 extra vleesvarkens.

De uitbreidingsruimte voor veehouderijbedrijven is bij hantering van de drempelwaarde van 1 mol groot in Gemert-Bakel, er is ongeveer 2000 tot 15000 kg emissieruimte voor bedrijven, m.u.v. een zone rondom de Bult (het tegen de grens van Gemert-Bakel gelegen, meest noordelijke deel van Deurnsche Peel & Mariapeel). Daar is de milieugebruiksruimte beperkter.

Indien zowel de meldingsruimte nagenoeg op is en ook beschikbare vrije ontwikkelingsruimte beperkt is, kan de ontwikkeling van veehouderij niet of maar beperkt gepaard gaan met een toename van de ammoniakemissie. Mogelijk kiezen veehouders er dan voor de uitbreiding uit te stellen totdat er weer depositieruimte beschikbaar is. Voor een aantal bedrijven zal het mogelijk zijn een uitbreiding te realiseren binnen het huidige emissieplafond, door inzet van emissiearme (of emissiearmere) stallen voor de bestaande veestapel. In veel gevallen zijn daarvoor wel technische mogelijkheden. Maar zal dat gepaard gaan met investeringen die mogelijk eerder moeten worden gedaan dan op basis van de bestaande regelgeving.

Effecten scenario's

In Tabel 2 is de ontwikkeling weergegeven van de maximale depositie op enkele Natura 2000-gebieden. De figuren in de bijlagen van het MER (deel C bijlage 3) geven de stikstofbelasting weer voor de huidige situaties en de scenario's op basis van de modelmatige uitgangspunten.

Natura 2000 gebied	huidige situatie vergund	huidige situatie vergund - Cbs correctie (referentie Nb-wet)	Trend- matig scenario	worst case scenario
Deurnsche Peel & Mariapeel	326	261	312	724
Maasduinen	103	83	98	279
Boschhuizerbergen	81	65	76	218
Sint Jansberg	78	62	75	211
Zeldersche Driessen	59	47	57	162
Strabrechtse Heide & Beuven	47	38	43	121
Oeffelter Meent	40	32	38	110
De Bruuk	36	29	34	97
Leenderbos, Groote Heide & De Plateaux	29	23	26	75
Groote Peel	25	20	23	65

Tabel 2: De maximale stikstofdepositiewaarden voor het trendmatig groeiscenario en het worst-case scenario op enkele Natura 2000-gebieden. Ten opzichte van de vergunde situatie en de referentie op basis van de Wet Natuurbescherming. In het bestemmingsplan wordt n.a.v. deze uitkomsten een stikstofemissieplafond opgenomen. Bij het doorrekenen van de scenario's is hiermee geen rekening gehouden.

Voor een toetsing aan de randvoorwaarden van de Wet natuurbescherming is de vergelijking met de waarden voor Huidige Situatie – CBS correctie het belangrijkste, als een zo goed mogelijke benadering van de huidige feitelijke, legale situatie (de vergelijkingsbasis voor de Natuurbeschermingswet). Uit Tabel 2 blijkt dat het worst-case scenario ten opzichte van de huidige situatie + CBS correctie gepaard gaat met een toename van de ammoniakbelasting op de Natura 2000-gebieden. Gelet op het feit dat vrijwel alle habitattypen gevoelig zijn voor een te hoge stikstofbelasting en nu al overbelast zijn, is zonder een stikstofplafondregeling in het bestemmingsplan niet op voorhand uit te sluiten dat een toename van de ammoniakbelasting niet kan leiden tot een aantasting van de natuurlijke kenmerken van die gebieden.

Uit Tabel 2 blijkt dat ook het trendmatig groeialternatief gepaard gaat met een toename van de ammoniakbelasting ten opzichte van de huidige situatie + CBS correctie. Deze toename wordt deels veroorzaakt door het verschil in vergund versus werkelijk aanwezig aantallen dieren.

Betekenis voor het bestemmingsplan

Om het bestemmingsplan buitengebied in overeenstemming te brengen met de (strengere) toetsingskaders uit de Wet natuurbescherming, is het van belang dat er een stikstofplafondregeling in de planregels wordt opgenomen.

Ammoniakemissieplafond in het bestemmingsplan buitengebied 2017

Het bestemmingsplan maakt het voor veehouderijen mogelijk om hun veestapel uit te breiden en/of te wijzigen onder meer door de benutting van de nog niet gerealiseerde bouw mogelijkheden. Evenwel geldt bij deze gebruiksmogelijkheden dat de ten tijde van de vaststelling van het bestemmingsplan bestaande ammoniakemissie op bedrijfsniveau niet mag toenemen. De reden daarvoor is gelegen in het feit dat een toename van ammoniakemissie kan leiden tot een toename van stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Door die toename zijn significante effecten op voor stikstofgevoelige habitattypen en -soorten niet zonder meer uit te sluiten vanwege de veelal hoge achtergronddepositie binnen Natura 2000-gebieden. Om het bestemmingsplan in overeenstemming met de Wet natuurbescherming te kunnen vaststellen is daarom gekozen voor het opnemen van een ammoniakemissieplafond in de gebruiksregels van het bestemmingsplan

5.3. Geur

Kaders

Bij het verlenen van vergunningen voor veehouderijen en in de ruimtelijke ordening moet rekening worden gehouden met geuroverlast van veehouderijen. De op 1 januari 2007 in werking getreden Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt hiervoor het beoordelingskader. Deze wet geeft aan hoe bij een aanvraag voor een milieuvergunning de geuremissies uit veehouderijstallen en de geurbelasting op geurgevoelige objecten moet worden meegenomen. Daarnaast heeft deze wet consequenties voor de wijze waarop in ruimtelijke plannen het aspect geurbelasting door veehouderijen een rol speelt. Gemeenten kunnen op grond van de Wet geurhinder en veehouderij binnen een bepaalde bandbreedte variëren met de bescherming van geurgevoelige objecten. Als een gemeente geen gebruik maakt van deze bevoegdheid of besluit geen eigen, afwijkende waarde, vast te stellen, gelden de vaste wettelijke waarden.

De Wgv stelt eisen aan de maximale geurbelasting die de veehouderij mag veroorzaken op een gevoelig object zoals een woning. De geuremissie en -belasting worden uitgedrukt in zogenaamde Odour Units (OU's). De in de wet opgenomen "standaard waarden" voor de maximale geurbelasting zijn maximaal 14 OU/m³ voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom en maximaal 3 OU/m³ voor geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom (dit bij 98% percentiel, oftewel 98% van de tijd). Voor bepaalde veehouderijbedrijven (geen intensieve veehouderij, zoals melkrunderveebedrijven) geldt een vaste afstand die in acht genomen dient te worden. Deze afstand bedraagt ten aanzien van geurgevoelige objecten binnen de bebouwde kom 100 meter en voor geurgevoelige objecten buiten de bebouwde kom 50 meter. Voor intensieve veehouderijen wordt de norm niet uitgedrukt in een afstandsnorm, maar in een geurcontour, die een grillige vorm kan hebben.

Een eventuele afwijkende gemeentelijke normering dient vastgelegd te worden in een verordening, een gebiedsvisie moet deze verordening onderbouwen. De gebiedsvisie moet aantonen dat een – van de wet afwijkende – gemeentelijke normstelling nodig is om de gewenste ruimtelijke visie te realiseren.

Bij het vaststellen van de norm, die dus de maximale belasting van een individuele bron bepaalt (de zogenaamde voorgrondbelasting), dient er rekening te worden gehouden met de geurhinder die meerdere bronnen samen (de cumulatieve belasting of de achtergrond-belasting) veroorzaken.

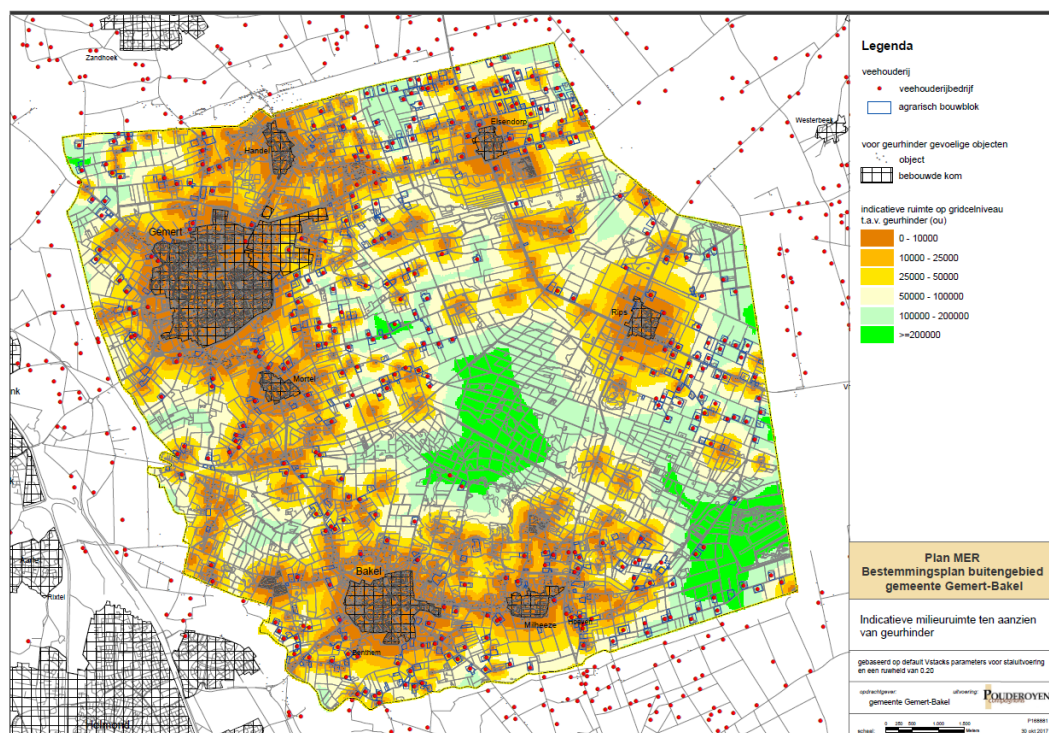
De Gemeente Gemert-Bakel heeft gebruik gemaakt van haar bevoegdheid om eigen normen vast te stellen. In 2013 heeft de gemeenteraad een gemeentelijke geurverordening vastgesteld, waarin is afgeweken van de vaste wettelijke waarden voor kernen en delen van het buitengebied. Daarnaast is een beleidsregel vastgesteld met streef- en toetswaarden voor de geurhinder van alle veehouderijen samen, vergelijkbaar met de normen die sinds 2014 provinciaal zijn vastgelegd in de Verordening ruimte van de provincie Noord-Brabant.

Voor alle normen en afstanden geldt dat deze alleen bij ontwikkelingen van veehouderijen of nieuwe ruimtelijke functies aan de orde zijn als toetsingscriterium. Er is in de huidige wet- en regelgeving geen verplichting opgenomen voor bedrijven om aan de norm te gaan voldoen.

Als intensieve veehouderijen een geurbelasting hebben die hoger is dan de geurnorm, hoeven ze niet aan de norm te voldoen, uitgaand van de Wet geurhinder en veehouderij en het Activiteitenbesluit. Via de zogenaamde 50% regeling moet een uitbreiding van het aantal dieren wel gepaard gaan met een gedeeltelijke afname van de geurbelasting. Eerder opgebouwde rechten t.a.v. de maximale geurbelasting zijn in die regelgeving op deze wijze beschermd.

Milieugebruiksruimte geur

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) verbiedt het overschrijden van de geurnorm bij gevoelige objecten en beperkt daarmee de milieugebruiksruimte voor veehouderijen, vooral intensieve veehouderijen. De geurbelasting is afhankelijk van de afstand van gevoelige objecten tot veehouderijbedrijven en de emissie van geureenheden. Figuur 8 laat de indicatieve ruimte voor geuremissie in de gemeente, uitgaande van de gemeentelijke geurnormen (de zogenaamde voorgrondnormen).

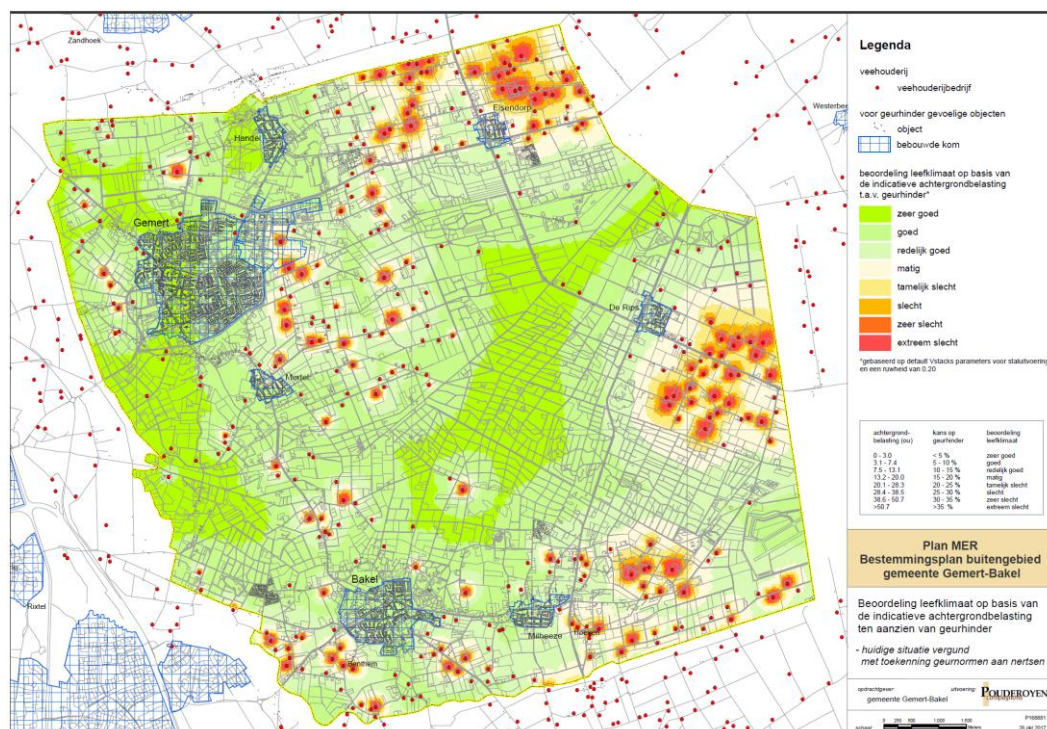

Figuur 8: Indicatie milieuruimte geur op basis van de gemeentelijke geurnormen Gemert-Bakel (Oranje-geel: weinig ruimte; groen: veel ruimte).

Voor de meeste veehouderijen (met dieren met een geuremissiefactor, vooral intensieve veehouderij) is de milieugebruiksruimte met betrekking tot geur beperkt. Vanwege de gemeentelijke voorgrondnormen maar ook vanwege de provinciale en gemeentelijke normen m.b.t. de cumulatie van geur uit stallen van veehouderijen. Net zoals voor ammoniak zullen veel veehouderijen die willen groeien in het aantal dierplaatsen gebruik moeten maken van technieken om de emissie of belasting te beperken. Die technieken zijn beschikbaar en vergunbaar, maar zullen ook vanuit bedrijfseconomisch oogpunt betaalbaar moeten zijn. Voor bepaalde veehouderijenbedrijven (zoals melkveehouderijen met alleen melkvee) geldt een vaste afstand.

Effecten scenario's

In Figuur 9 is de achtergrondbelasting van geur uit stallen van veehouderijen in Gemert-Bakel weergegeven. Het betreft de cumulatieve geurbelasting op basis van de vergunningen. Opvallend is de hoge cumulatieve geurbelasting in de voormalige landbouwontwikkelingsgebieden bij Elsendorp en de Rips en in het buitengebied ten oosten van Milheeze.

Figuur 9: Indicatieve achtergrondbelasting ten aanzien van geurhinder in de huidige vergunde situatie (zie ook de kaartbijlagen in deel C, C-4)

Uit Tabel 3 en Tabel 4 blijkt dat het trendmatig groeialternatief (rekening houdend met voorgrondnormen uit de gemeentelijke Geurverordening 2013) en worst-case alternatief (niet en wel rekening houdend met geurruimte ten opzichte van de referentiesituatie (Huidige situatie vergund + Besluit huisvesting + CBS-correctie veestapel) zorgen voor een toename van de geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom. De toename ten opzichte van de referentiesituatie wordt veroorzaakt door het opvullen van de latente ruimte in de vergunningen en ontwikkeling van intensieve veehouderijen binnen het bouwblok. Ten opzichte van de huidige situatie vergund is er in het trendmatig groeialternatief sprake van een lichte verbetering, ondanks dat de veehouderij in dat scenario groeit.

In de effectbeoordeling van het trendmatig groeialternatief en worst-case alternatief (niet en wel rekening houdend met geurruimte) is geen rekening gehouden met een toets op de achtergrondbelasting bij ruimtelijke procedures. Indien in de herziening niet alleen getoetst wordt op de voorgrondnormen maar ook op normen ten aanzien van de maximale achtergrondbelasting, zal de ontwikkeling van de geurhinder zoals weergegeven voor het trendmatig voorkeursalternatief en het worst-case voorkeursalternatief (niet en wel rekening houdend met geurruimte) minder negatief zijn dan in Tabel 3 en Tabel 4 is weergegeven.

Binnen bebouwde kom	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund + Autonome ontwikkeling + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie) **	Trendmatig groeialternatief	Worst-case alternatief (rekening houdend met geurruimte)	Worst-case alternatief (geen rekening houdend met geurruimte)
Zeer goed	2952	5016	3425	0	127
Goed	6914	5531	6573	0	5992
Redelijk goed	1623	1116	1363	3505	4082
Matig	199	25	327	3346	800
Tamelijk slecht	0	0	0	3183	418
Slecht	0	0	0	817	269
Zeer slecht	0	0	0	327	0
Extreem slecht	0	0	0	510	0
Totaal	11688	11688	11688	11688	11688
Hinderwaarde	836	720	824	2280	1222
Hinderpercentage	7,1%	6,2%	7,1%	19,5%	10,5%

Tabel 3: Achtergrondbelasting geur binnen de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de scenario's. In absolute aantallen verblijfsobjecten uit het bag voor zover niet behorend bij (voormalige) veehouderij, transformatorgebouwtjes etc

Buiten bebouwde kom	Huidige situatie vergund	Huidige situatie vergund + Autonome ontwikkeling + CBS-correctie veestapel (referentiesituatie) **	Trendmatig groeialternatief	Worst-case alternatief (rekening houdend met geurruimte)	Worst-case alternatief (geen rekening houdend met geurruimte)
Zeer goed	132	230	182	1	24
Goed	877	913	852	26	333
Redelijk goed	385	391	344	97	633
Matig	222	124	234	468	219
Tamelijk slecht	50	19	55	354	182
Slecht	14	4	13	215	203
Zeer slecht	1	1	1	105	49
Extreem slecht	1	0	1	416	39
Totaal	1682	1682	1682	1682	1682
Hinderwaarde	172	149	169	444	273
Hinderpercentage*	10,2%	8,8%	10,0%	26,4%	16,2%

Tabel 4: Achtergrondbelasting geur buiten de bebouwde kom naar classificatie woon- en leefmilieu voor de alternatieven (in absolute aantallen verblijfsobjecten).

Betekenis voor het bestemmingsplan

De cumulatieve geurnormen die op basis van de Verordening ruimte 2014 in het bestemmingsplan buitengebied 2017 worden opgenomen, zorgen voor een bescherming tegen een toename van de achtergrondbelasting, die wel mogelijk zou zijn als er alleen een toetsing plaatsvindt op basis van de individuele geurnormen. De gemeente kan die beschermende werking versterken door strengere cumulatieve geurnormen op te nemen dan op provinciale normen. Bijvoorbeeld door uit te gaan van de normen die de GGD heeft geadviseerd.

Ook kan de gemeente een dergelijke toets niet alleen opnemen voor de ontwikkeling van veehouderijen, maar ook bij de ontwikkeling van andere functies, zoals wonen. Dit om een toename van de blootstelling aan te hoge geurbelasting te voorkomen of te beperken.

De gemeente kan via het bestemmingsplan bij uitbreiding of vormverandering van het bouwblok van veehouderijen toetsen of voldaan kan worden aan de gemeentelijke geurnormen, als er nu sprake is van overbelasting (de eerder vergunde geurbelasting is hoger dan de geurnorm). Ook kan de gemeente in gebieden met veel overlast en een sterke concentratie van veehouderijen, per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van overlast en de afname van bestaande overlast bij ontwikkeling van veehouderijen.

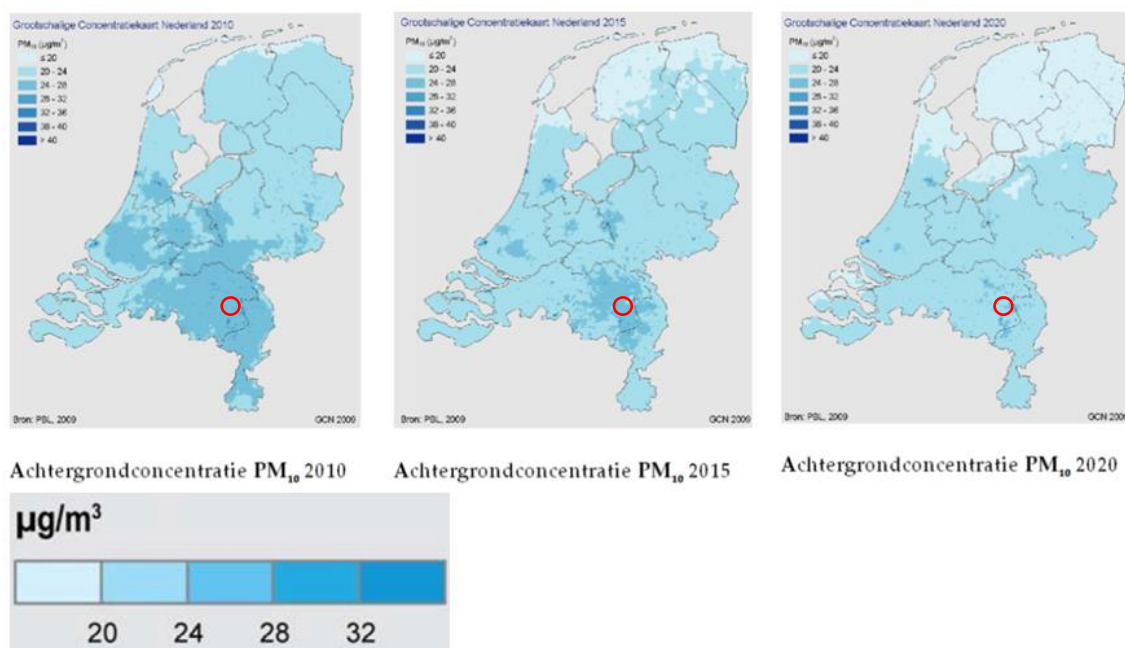
5.4. Fijn stof en endotoxinen

Kaders en milieugebruiksruimte

Fijn stof wordt gezien als één van de meest schadelijke stoffen van luchtverontreiniging. Tot fijn stof worden in de lucht zwevende deeltjes kleiner dan 10 micrometer (PM₁₀) gerekend. Fijn stof blijft in de lucht zweven en bestaat uit deeltjes van verschillende grootte, van verschillende herkomst, met een verschillende chemische samenstelling. Uit verschillende publicaties is bekend dat fijn stof gezondheidsproblemen en vroegtijdige sterfte kan veroorzaken bij de mens. Concentratie van veehouderijen kan de kans op overschrijding van de fijn stof normen verhogen. Mogelijk vormt dit een beletsel bij de vergunningverlening voor grotere intensieve veehouderijen.

Voor fijn stof gelden de volgende landelijke normen:

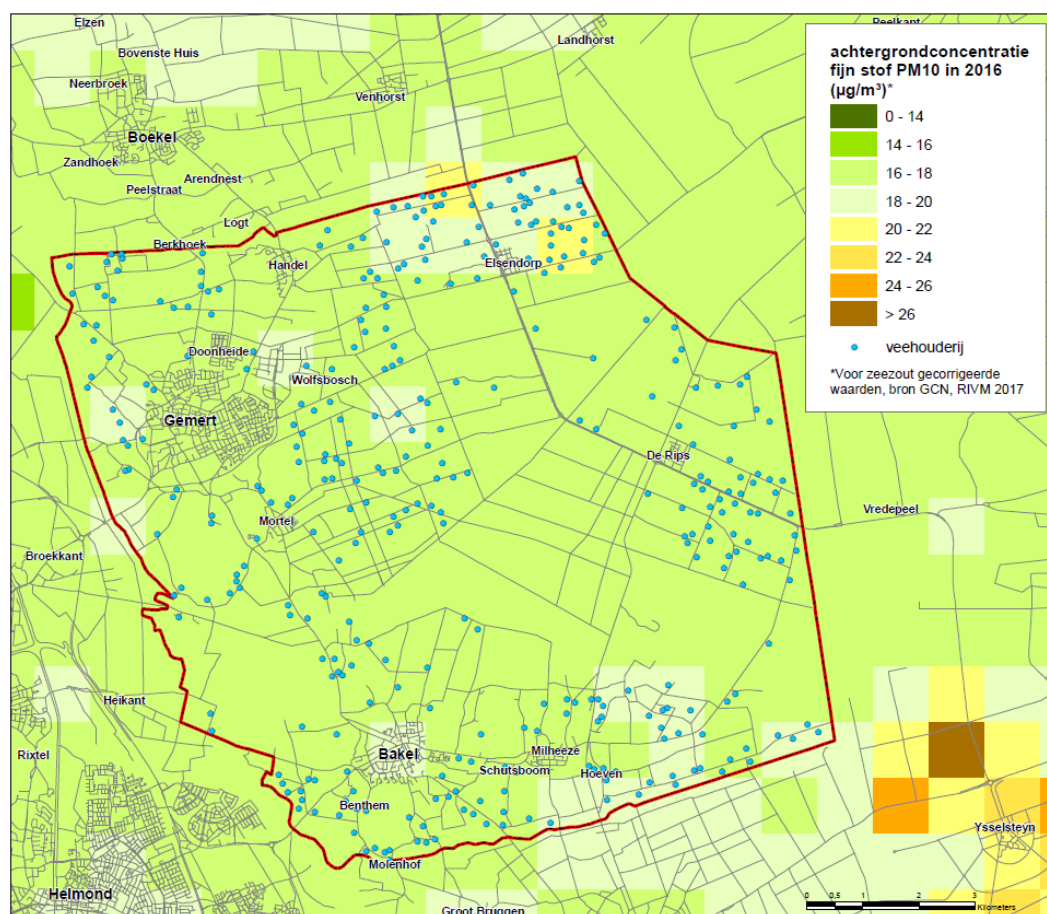
- Een jaargemiddelde concentratie van 40 µg/m³ fijn stof in de buitenlucht.
- Een daggemiddelde concentratie van 50 µg/m³ welke maximaal 35 keer per jaar mag worden overschreden.

Figuur 10: Achtergrondconcentraties PM_{10} in 2010, 2015 en 2020.

Medio 2008 is het verspreidingsmodel uitgekomen, aangevuld met de handreiking en per 24 december 2008 is ook het te hanteren toetsingskader vastgelegd in de Regeling beoordeling luchtkwaliteit 2007. In het toetsingskader is opgenomen dat de concentratie van fijn stof uitsluitend wordt beoordeeld op woonlocaties en op locaties die voor het publiek toegankelijk zijn. Met behulp van dit toetsingskader en de tabel met emissiefactoren fijn stof kan en zal de gemeente de milieuvragen toetsen op het onderwerp fijn stof.

De jaargemiddelde achtergrondconcentratie van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Gemert-Bakel ligt tussen 18 en 22 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Dit ligt onder de maximaal toegestane jaargemiddelde concentratie van 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ fijn stof in de buitenlucht. Echter, het gezondheidsadvies van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) voor fijn stof bestaat uit een maximum jaargemiddelde concentratie van 20 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Het WHO advies stelt de gezondheid van de mens centraal en is scherper dan die van de EU. De EU hanteert ook 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ maar hanteert wel een scherpere streefwaarde dan de norm zelf.

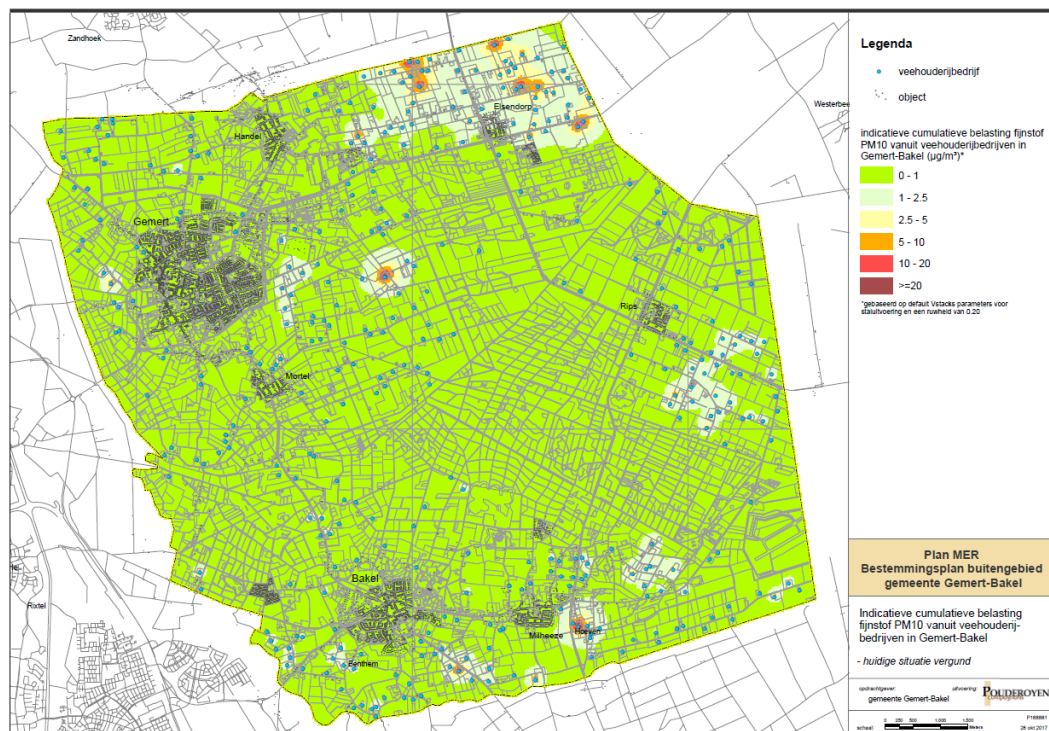
Figuur 11 Achtergrondconcentratie fijn stof PM10 in 2016, voor zeezout gecorrigeerde waarden, bron GCN, RIVM 2017

In het planperiode zullen de concentraties mogelijk dalen, doordat de emissies uit verkeer mogelijk afnemen. Of de emissies uit de veehouderij afnemen hangt af van de bedrijfsontwikkeling. Enerzijds is waarschijnlijk sprake van afname vanwege de eisen uit het Besluit emissiearme huisvesting en mogelijke aanscherping van die eisen (aankondiging door het rijk, juli 2017). Anderzijds kan door omschakeling naar scharrelhuisvesting of andere systemen (meer dierenwelzijn, ook vanwege marktconcepten) de emissie en concentratie van fijn stof toenemen.

De jaargemiddelde achtergrondconcentraties van fijn stof (PM_{10}) in het buitengebied van Gemert-Bakel is dus nergens hoger dan de wettelijke norm van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$. Naast deze norm geldt nog dat de grenswaarde van $50 \mu\text{g}/\text{m}^3$ niet meer dan 35 keer per jaar wordt overschreden. Als richtwaarde voor de achtergrondconcentratie waarbij dit dreigt te gebeuren wordt in het algemeen een achtergrondconcentratie van $32 \mu\text{g}/\text{m}^3$ gehanteerd. De maximale concentratie ligt ook hier onder, zodat ook ten aanzien van de overschrijdingsdagen vanuit de achtergrondconcentratie de wettelijke normen niet overschreden worden. Tenzij er sprake is van een hoge lokale bijdrage.

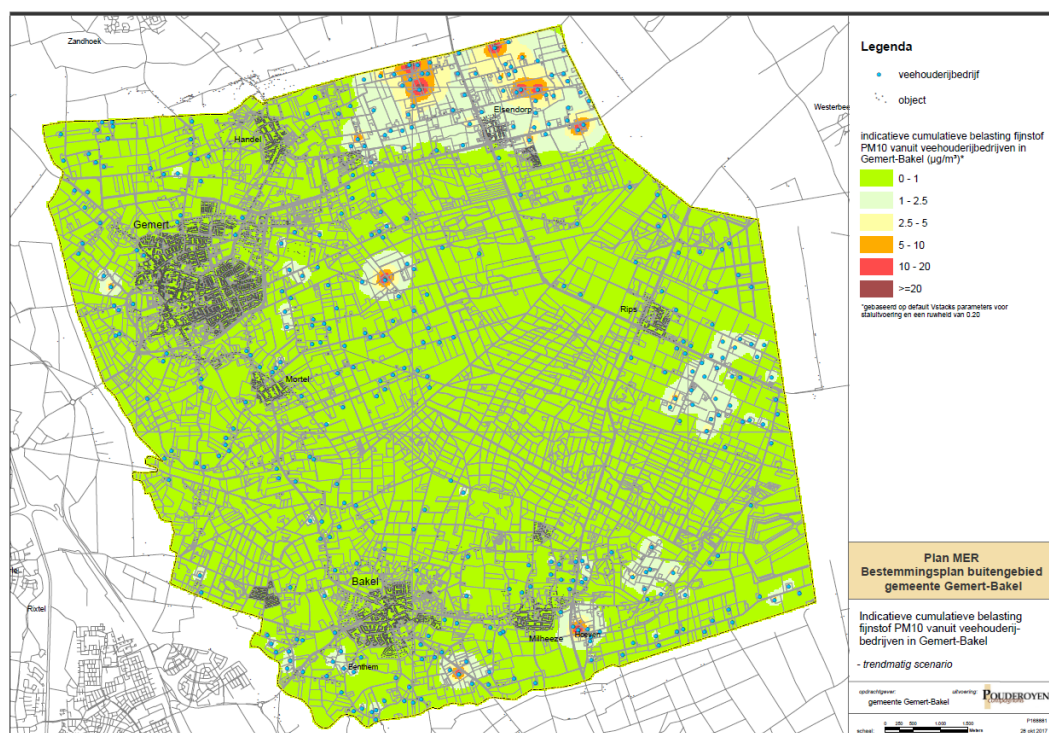
In Figuur 12 is op basis van het vergunningenbestand (oktober 2017) van de gemeente de cumulatieve bijdrage weergegeven van de bestaande veehouderijbedrijven aan de jaargemiddelde concentratie fijn stof PM_{10} .

Van fijn stof problemen m.b.t. veehouderij is in het algemeen alleen sprake bij grote pluimveebedrijven, met name bij concentraties van grote pluimveebedrijven en in gebieden waar er door andere bronnen al sprake is van een hoge achtergrondconcentratie. Uit Figuur 12 blijkt dat de bijdrage van de veehouderij in grote delen van de gemeente onder $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ligt. Plaatselijk is de bijdrage van de veehouderij hoger. Vooral in het buitengebied rond Elsendorp.

Figuur 12: Indicatieve cumulatieve milieubelasting fijn stof vanuit veehouderijen, huidige situatie vergund (zie ook de kaarten in deel C, bijlage C-5)

In onderstaande figuur is de fijn stof belasting uit de veehouderij bij het trendmatig scenario. Dit beeld wijkt weinig af van de huidige vergunde situatie: vooral in het buitengebied bij Elsendorp zijn de lokale concentraties hoger. Deze zijn wel toegenomen. Hierbij is geen rekening gehouden met een aanvullende gemeentelijke toetsing. De landelijke fijnstof normen verhinderen in het algemeen een dergelijke toename (en de normen in de Verordening ruimte van de provincie) meestal niet, tenzij er sprake is van woning of een andere gevoelig object op korte afstand van stallen waar er sprake is van een hoge belasting door fijn stof.

Figuur 13: Indicatieve cumulatieve milieubelasting fijn stof vanuit veehouderijen, trendmatig scenario (zie ook de kaarten in deel C, bijlage C-5)

Aanpassing NIBM regeling

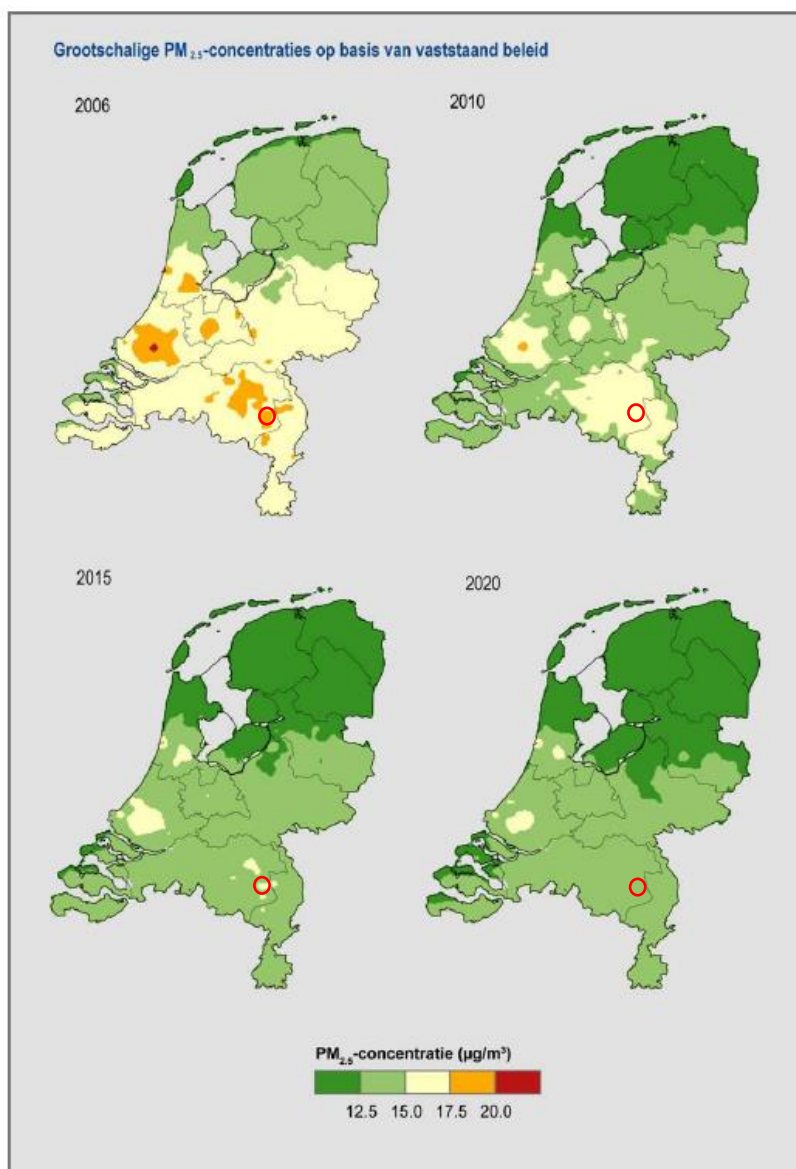
Het Besluit Niet In Betekenende Mate en de bijbehorende regeling bieden bedrijven de mogelijkheid uit te breiden en meer fijn stof te emitteren indien de toename maximaal 1,2 microgram (3% van de grenswaarde) is op het beoordelingspunt. Hierdoor ontstaat de ongewenste situatie dat overschrijdingen blijven bestaan of dat er nieuwe knelpunten kunnen ontstaan. In een publicatie van de Staatscourant van 21 maart 2013 zijn gebieden in de gemeenten Nederweert, Asten, Deurne, Barneveld, Ede, Renswoude en Scherpenzeel aangeduid waar de NIBM-regeling niet meer van toepassing zal zijn. In Gemert-Bakel is de NIBM-regeling niet door het Rijk aangepast. Wel heeft de provincie grenswaarden t.a.v. de maximale fijn stof in de Verordening Ruimte opgenomen.

Eisen aan stallen t.a.v. de maximale fijn stof emissie per dierplaats

Op dit moment worden steeds meer technische maatregelen om de emissie van fijn stof te beperken ontwikkeld. Naast beschikbaarheid zal de economische en technische haalbaarheid van deze technieken toenemen. Op den duur kunnen daardoor een deel van deze technieken als Best Beschikbare Techniek (BBT) worden aangemerkt. Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft voor een aantal dier categorieën (pluimvee) maximale emissie eisen opgenomen in het Besluit emissiearme huisvesting veehouderij (in werking getreden sinds augustus 2015) De uitbreiding en wijziging van bestaande bedrijven en bij bouw van nieuwe stallen moet men voldoen aan deze emissie-eisen. Voormalig staatssecretaris van Dam van EZ heeft in een brief van juli aangekondigd dat de eisen m.b.t. fijn stof zullen worden aangescherpt, als reactie op de VGO-onderzoeken.

Zeer fijn stof

Voor $PM_{2,5}$ (zwevende deeltjes kleiner dan 2,5 micrometer) is nog geen Grootschalige Concentratiekaart Nederland vastgesteld. Wel is een indicatieve kaart beschikbaar. Hieruit is af te leiden dat in 2010 de achtergrondconcentratie $PM_{2,5}$ in Gemert-Bakel vanuit alle fijn stof bronnen tussen de 12,5 en 15 $\mu g/m^3$ bedraagt. Hiermee wordt ruimschoots voldaan aan de richtwaarde 25 $\mu g/m^3$ voor 2010. Er is nog geen nauwkeurige informatie beschikbaar van de emissie van $PM_{2,5}$ van veehouderijen, maar uit informatie van de Commissie voor de m.e.r. blijkt dat de emissie voor primair $PM_{2,5}$ grofweg gelijkgesteld kan worden aan 20% van de PM_{10} emissies. Daarnaast is er nog een geringe bijdrage van secundair $PM_{2,5}$ dat ontstaat door de omzetting van geëmitteerd NH_3 in NH_4 -deeltjes. De richtwaarde voor $PM_{2,5}$ vanuit de veehouderij komt effectief overeen met 77 % van de grenswaarde voor PM_{10} circa 30 $\mu g/m^3$.

Figuur 14: Achtergrondconcentratie fijn stof $PM_{2,5}$.

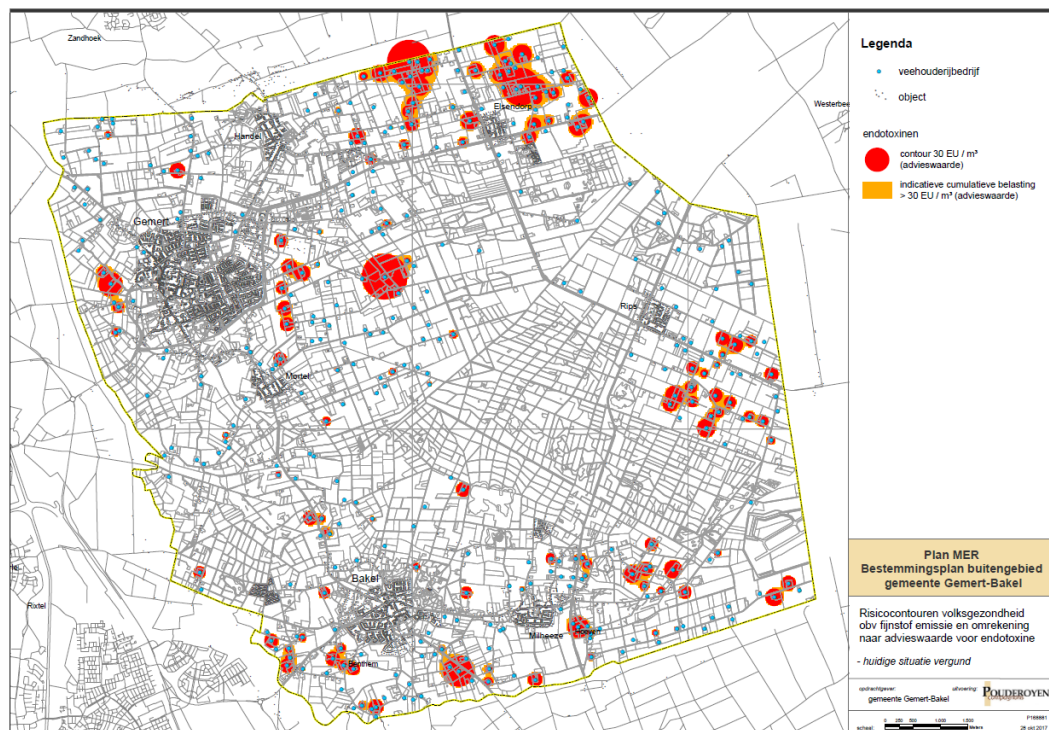
Endotoxinen

O.a. in Noord-Brabant bestaat er bij omwonenden van veehouderijen ongerustheid over mogelijke gezondheidsrisico's. De Gezondheidsraad adviseert omwonenden van veehouderijen te beschermen tegen een te hoge blootstelling aan endotoxinen. De Gezondheidsraad adviseert daarbij uit te gaan van een maximale waarde van 30 EU/m³. Het rijk werkt aan een toetsingskader en een rekenmodel. Dat toetsingskader, het rekenmodel en de wettelijke verankering van een dergelijke toets zal naar verwachting niet eerder worden ingevoerd dan op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet. Om bij lopende procedures, zoals bij vergunningaanvragen van veehouderijen of ruimtelijke procedures zoals bestemmingsplan rekening te kunnen houden met de blootstelling van omwonenden aan endotoxinen door veehouderijen, is in november 2016 door het Ondersteuningsteam Veehouderij en Volksgezondheid (namens de provincie Noord-Brabant, omgevingsdiensten in Noord-Brabant, de GGD en enkele Brabantse gemeenten, waaronder Gemert-Bakel) de Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0 gepubliceerd. In deze notitie is, op basis van de advieswaarde van 30 EU/m³ voor de maximale blootstelling, een eerste indicatieve versie van een toetsingskader uitgewerkt. Deze eerste uitwerking heeft geen juridische grondslag maar kan gebruikt worden in een bestuurlijke / beleidsmatige afweging.

Op emissieniveau maken endotoxinen onderdeel uit van de fijn stof component PM₁₀. De concentratie endotoxinen op een plek is daarmee te relateren aan de emissie van fijn stof door veehouderijen in de omgeving. Op basis van (andere) onderzoeken is in het rapport een afstandsgrafiek bepaald; een grafiek die aangeeft bij welke fijnstof emissie op welke afstand de norm van 30 EU/m³ overschreden wordt. Er zijn drie verschillende afstandsgrafieken gepresenteerd; één voor vleeskuikens, één voor leghennen en één voor vleesvarkens. Met behulp van deze afstandsgrafieken en de fijnstof emissie waarden van veehouderijen kan per veehouderij indicatief bepaald worden op welke afstand de norm van 30 EU/m³ overschreden wordt en dit kan op kaart weergegeven worden.

Voor het MER is de analyse op basis van de werkwijze uit het genoemde rapport uitgevoerd. Daarbij zijn de afstandsgrafieken toegepast op de zelfde manier als in de Notitie en de daarin opgenomen tabel welke aangeeft voor welke diersoort welke grafiek gebruikt moet worden. Dit betreft enkel pluimvee en varkens; voor de overige diersoorten is de fijnstof-emissie vele malen lager dan voor varkens en met name pluimvee, en niet relevant. In het concept toetsingskader voor endotoxine is niet voorzien in een berekeningswijze voor cumulatie, zodat uitgegaan moet worden van een kwalitatieve beoordeling. Om, ter ondersteuning van de kwalitatieve beoordeling, toch een beeld te krijgen van de cumulatieve belasting voor endotoxinen zijn, voor de hier gepresenteerde analyse, de afstandsgrafieken voor een 30 EU/m³ belasting ,d.w.z., de bij de grafieken behorende vergelijkingen, (wiskundig) vertaald naar formules waarmee de belasting op een object door emissie van een veehouderij berekend kan worden. De afzonderlijke belastingen zijn vervolgens bij elkaar opgeteld. Het op kaart gepresenteerde resultaat geeft een indicatie van waar de cumulatieve belasting endotoxinen mogelijk overschreden wordt.

De gebieden met een hogere lokale bijdrage van fijn stof door veehouderijen zijn te herkennen in dit kaartbeeld, maar de impact van deze indicatieve contouren is iets groter.

Figuur 15: Indicatie gebieden met een concentratie endotoxinen boven de advieswaarde (zie ook de kaarten in deel C, bijlage C-5)

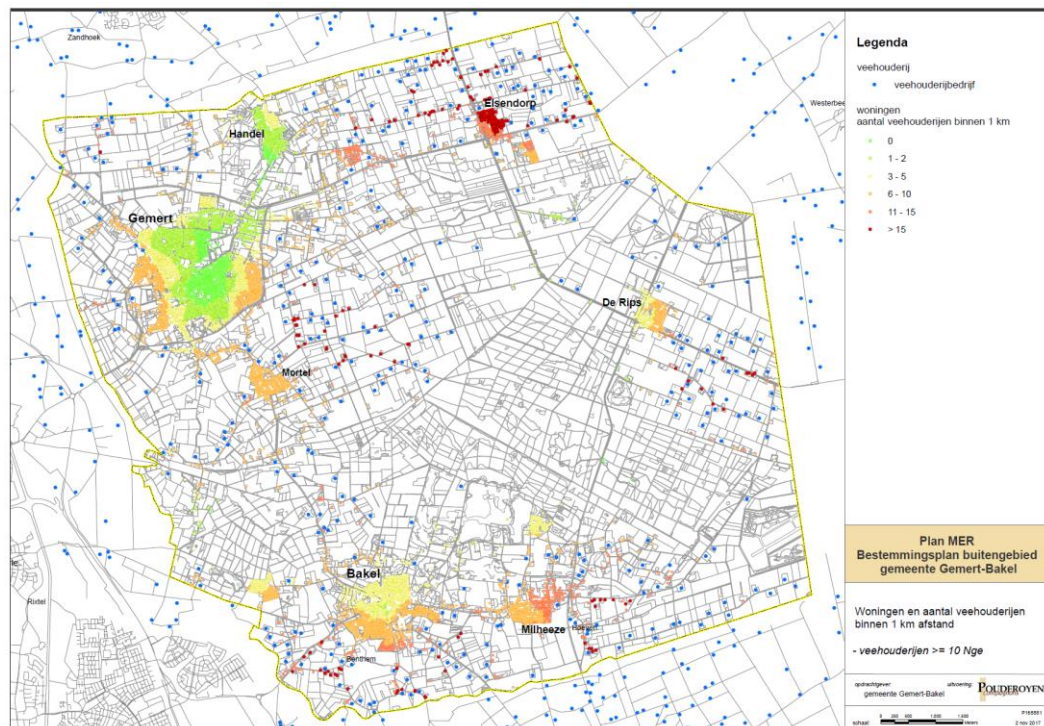
Betekenis voor het bestemmingsplan

De gemeenteraad van Gemert-Bakel heeft in juli 2017 besloten het voorlopig toetsingskader in te voeren en te gebruiken in procedures m.b.t. omgevingsvergunningen en ruimtelijke procedures. In oktober 2017 is besloten de directe mogelijkheden voor omschakeling naar pluimvee te veranderen in een wijzigingsbevoegdheid.

De gemeente kan het sturen op emissiereductie en het beperken van te hoge blootstelling aan fijn stof en endotoxinen versterken via het bestemmingsplan buitengebied door per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. En omschakelingen naar diersoorten waar er mogelijk sprake is van risico's alleen buitenplannen toe te staan. Dit geeft de gemeente meer mogelijkheden om nieuwe inzichten t.a.v. volksgezondheid en omwonenden te betrekken bij een nieuwe afweging.

Ook kan de gemeente in gebieden met veel overlast en een sterke concentratie van veehouderijen, per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. Dit om nog sterker via het ruimtelijk instrumentarium te sturen op beperking van de emissies. Aansluitend bij adviezen van de GGD over gebieden met 15 of meer veehouderijen in een straal van 1 kilometer van een burgerwoning. In die gebieden dient naar mening van de GGD een halt te worden toegeroepen aan de toename van het aantal bedrijven én zullen oplossingen gezocht moeten worden naar het terugdringen van de emissies fijnstof, endotoxinen en ammoniak door de aanwezige bedrijven.

In onderstaande kaart zijn die gebieden indicatief in beeld gebracht (de rode stippen zijn woningen met meer dan 15 veehouderijen binnen 1 km afstand).

Figuur 16: Indicatie woningen met meer dan 15 veehouderijen (>10 nge) binnen 1 km (zie ook de kaarten in deel C, bijlage C-6)

Als de gemeente haar sturing via de ruimtelijke ordening, dus ook via het bestemmingsplan buitengebied, maximaal versterkt, zijn er meer mogelijkheden om bij ontwikkeling van veehouderijen nieuwe overschrijdingen te voorkomen en bestaande overschrijdingen terug te dringen. O.a. door grenzen te stellen aan de hoeveelheid dieren in overbelaste gebieden, geen medewerking te verlenen aan uitbreidingen als overlast voor omwonenden onvoldoende wordt beperkt of voldoende afstand te houden om ook bij het minder goed functioneren van technische maatregelen overlast te voorkomen of te beperken.

6. OVERIGE MILIEUEFFECTEN

6.1. Inleiding

Hiervoor is ingegaan op een analyse van de milieugebruiksruimte voor de veehouderij in Gemert-Bakel voor de meest bepalende thema's: stikstof, geur en fijn stof. Ook is ingegaan op de effecten van de onderzochte alternatieven (c.q. twee scenario's van ontwikkeling binnen de geboden planologische mogelijkheden). De ontwikkelingsruimte die geboden wordt aan veehouderij kan ook effecten hebben op andere thema's, te weten landschap, cultuurhistorie en archeologie, verkeer, bodem en water en gezondheid. In dit hoofdstuk is ingegaan op effecten van veehouderijen op deze thema's.

Het bestemmingsplan biedt ook ontwikkelingsruimte aan andere functies. In dit hoofdstuk krijgen mogelijke effecten van een aantal activiteiten specifiek de aandacht. Het gaat om teeltondersteunende voorzieningen (permanente en tijdelijke voorzieningen), mestbewerking, huisvesting arbeidsmigranten en minicampings.

6.2. Overige effecten ontwikkelingen veehouderijen

6.2.1 *Landschap, cultuurhistorie en archeologie*

Uitbreidingen van het bouwblok van veehouderijen binnen het kampenlandschap en open en halfopen jonge zandontginningen kan vanwege versterking/bouwmasse van invloed zijn op de landschappelijke patronen/objecten en elementen. Een aantal veehouderijen is namelijk gelegen in het Cultuurhistorisch landschap, Cultuurhistorische vlakken en/of waardevol aardkundig gebied.

Het effect van uitbreidingen van het bouwblok van veehouderijen op archeologische waarden is beperkt omdat gebieden met een archeologische verwachtingswaarden zijn voorzien van een dubbelbestemming, die het verrichten van onderzoek naar archeologische waarden verplicht stelt.

In beide alternatieven is de invloed van de uitbreidingsruimte voor veehouderijen op de overige effecten naar verwachting zeer beperkt ten opzichte van de referentiesituatie omdat uitbreiding van grondgebonden veehouderijen alleen mogelijk is wanneer voldaan wordt aan diverse landschappelijke en ruimtelijke kwaliteitseisen.

6.2.2 *Verkeer*

Omdat de verkeersafwikkeling momenteel geen probleem is in het buitengebied, is de verwachting dat de wegenstructuur voldoende capaciteit heeft om een mogelijke toename van (vracht)verkeer veroorzaakt door de mogelijkheid van uitbreiding van veehouderijen in het trendmatig groei alternatief en worst-case alternatief te verwerken.

6.2.3 Bodem en water

Uitgangspunt is dat veehouderijen door maatregelen (zoals vloestofdichte vloeren) in het kader van vergunningen geen emissies naar het grond- en oppervlaktewater veroorzaken. Het effect van het worstcase scenario bestemmingsplan, groei scenario Verordening Ruimte en worst-case scenario Verordening Ruimte op de bodem-, grond- en oppervlaktewaterkwaliteit is daarom neutraal (0) beoordeeld ten opzichte van de referentiesituatie.

6.2.4 Gezondheid

Door het hiaat aan kennis over intensieve veehouderij en gezondheidsrisico's is er geen heldere effectbeoordeling van de scenario's te geven, zeker niet op het schaalniveau van dit MER. Er is ingegaan op een aantal aspecten die van belang zijn voor dit thema, resultaten van recent onderzoek en de wijze waarop gezondheidsaspecten een rol spelen in het bestemmingsplan buitengebied Gemert-Bakel.

Hoewel er al het nodige onderzoek is uitgevoerd, bestaan er ook nog veel vragen over de relatie tussen veehouderijen en de gezondheid van omwonenden. In de afgelopen jaren is er in Nederland groot onderzoek uitgevoerd onder de naam Veehouderij en gezondheid omwonenden (VGO). Onderzocht is of het wonen in de buurt van veehouderijen effect kan hebben op de gezondheid van de omwonenden. Hieruit komen een aantal positieve en een aantal negatieve gezondheidseffecten naar voren.

De gemeenteraad van Gemert-Bakel heeft in juli 2017 besloten het voorlopig toetsingskader in te voeren en te gebruiken in procedures m.b.t. omgevingsvergunningen en ruimtelijke procedures. In oktober 2017 is besloten de directe mogelijkheden voor omschakeling naar pluimvee te veranderen in een wijzigingsbevoegdheid. Hiervoor is al ingegaan op een aantal aanvullende maatregelen die de gemeente kan nemen:

- De gemeente kan het sturen op emissiereductie en het beperken van te hoge blootstelling aan fijn stof en endotoxinen versterken via het bestemmingsplan buitengebied door per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren. En omschakelingen naar diersoorten waar er mogelijk sprake is van risico's alleen buitenplannen toe te staan.
- Ook kan de gemeente in gebieden met veel overlast en een sterke concentratie van veehouderijen, per locatie het aantal en type dieren te begrenzen / maximaliseren.

Als reactie op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau heeft de GGD een andere aantal aanknopingspunten aangedragen om het aspect gezondheid mee te wegen in ruimtelijke procedures en procedures in het kader van milieu. Zoals een goede landschappelijke inpassing, het toepassen van het ALARA-principe bij ontwikkelingen, voldoende afstand (minimaal 250 meter) tussen een veehouderij en een gevoelige functie en ook bij functieveranderingen naar bijvoorbeeld gezondheidsaspecten meewegen (zie ook de reacties n.a.v. de NRD, deel C, bijlage 1).

6.3. Effecten overige ontwikkelingen

In het MER ligt de focus op de mogelijke milieugevolgen veehouderij omdat het voorgenomen planologisch beleid van de gemeente voor de veehouderij kan worden aangemerkt als een kader voor latere m.e.r.-(beoordelings)plichtige besluiten, te weten besluiten over de omgevingsvergunning van veehouderijen met een omvang boven de drempelwaarde. Doordat het bestemmingsplan m.e.r.-(beoordelings)plichtig is door de ontwikkelingsruimte die wordt geboden aan veehouderijen dienen ook de milieugevolgen van overige ontwikkelingen in beeld gebracht te worden. Het gaat hier om:

- permanente teeltondersteunende voorzieningen;
- tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen;
- mestbewerking;
- huisvesting arbeidsmigranten;
- minicampings;

6.3.1 Permanente teeltondersteunende voorzieningen

In het bestemmingsplan worden mogelijkheden geboden om permanente teeltondersteunende voorzieningen op te richten op of aansluitend op het bouwvlak. De effecten van het oprichten van permanente teeltondersteunende voorzieningen worden deels beperkt doordat voldaan moet worden aan een aantal voorwaarden zoals landschappelijke eisen. Er geldt een beperktere omvang binnen groenblauwe mantel, maar een toets aan de waarden die voorkomen in de groenblauwe mantel ontbreekt.

6.3.2 Tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen

De planregels maken het mogelijk grootschalige aaneengesloten teeltondersteunende voorzieningen tijdelijk op te richten. De voorzieningen worden rechtstreeks toegestaan en zonder beperking in oppervlakte, waarbij er geen nadere afweging mogelijk is omtrent de aantastingen van gebiedswaarden (landschap, cultuurhistorie, natuur etc.). Het gebruikmaken van tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen heeft effect de ruimtelijk visuele kwaliteit van het landschap. Grootschalige voorziening leidt tot een verdere verdichting van het landschap. Deze voorzieningen kunnen de openheid aantasten en een gevoel van landschappelijke verstoring teweegbrengen bij omwonenden of bezoekers aan het gebied. Met name de aanleg van hogere voorzieningen heeft grotere effecten op de openheid van het landschap. Voor het landschapsbeeld heeft het gebruik echter geen blijvend effect. Zodra het plastic is weggehaald is het oorspronkelijke beeld weer terug. Het gebruik vindt echter wel plaats in hetzelfde seizoen (voorjaar/zomer) als ook anderen (recreanten en inwoners) van het gebied 'genieten'.

Door tijdelijke voorzieningen rechtstreeks toe te staan is het niet mogelijk een afweging te maken of er sprake is van een onaanvaardbare aantastingen van cultuurhistorische- en aardkundige waarden. Ook niet van die waarden die wel nader aangeduid zijn (zoals oude akkers en aardkundige waarden). De waarden van de groenblauwe mantel, en Natuur Netwerk Brabant en de cultuurhistorische- en landschappelijke waarden buiten deze gebieden zijn daarmee niet beschermd.

Op agrarische percelen, die tevens een natuurwaarde hebben, kan tijdelijk gebruik wel een blijvende schade tot gevolg hebben. Het is mogelijk dat natuurwaarden direct worden aangetast en op den duur helemaal verdwijnen.

Teeltondersteunende voorzieningen kunnen bijvoorbeeld barrières vormen voor kleine dieren en indien ze de bodem afsluiten worden veel dieren gehinderd bij het foerageren. Voor dieren die in de bodem leven en voor planten die ter plaatse groeien, raakt de bodem ongeschikt.

Het aan het plangebied grenzende natuurgebied De Bult, als onderdeel van het Natura 2000 gebied Deurnsche Peel en Mariapeel, is verdrogingsgevoelig. Het bestemmingsplan maakt activiteiten mogelijk die kunnen bijdragen aan verdroging van dit gebied. Dergelijke effecten dienen met zekerheid uit te worden gesloten. De gemeente kan daartoe een bufferzone opnemen in het bestemmingsplan. Om negatieve effecten op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie, bodem en water te voorkomen kan de gemeente in het bestemmingsplan tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen niet meer rechtstreeks toestaan maar met een afwijking waarin als voorwaarde wordt gesteld omtrent het niet aantasten van waarden.

Tevens is het wenselijk tijdelijke teeltondersteunende voorzieningen in omvang te maximaliseren in omvang, eventueel gedifferentieerd naar gebiedswaarden.

6.3.3 *Mestbewerking*

In de scenario's is het mogelijk dat op het bouwblok mestbewerking ten behoeve van ter plaatse geproduceerde mest plaatsvindt. Dit levert een verstening van het bouwblok op of leidt eerder tot behoefte aan uitbreiding van het bouwblok. Het ruimtelijk beeld van het bouwblok verandert, aangezien dit opvallende bouwwerken zijn. Mestbewerking is mogelijk zonder nadere toetsing aan landschapswaarden of een vereiste landschappelijke inpassing.

Mestbewerking resulteert in minder vrachtwagenbewegingen. Bij mestbewerking wordt water onttrokken aan de fractie. Het is mogelijk dat dit water wordt geloosd op oppervlaktewater. Op grond van de Waterwet is dit aan regels gebonden. Het houdt echter wel een risico in of de kwaliteit van het geloosde water voldoet aan de (vergunning)voorschriften.

6.3.4 *Huisvesting seizoenarbeiders*

Tijdelijke huisvesting van werknemers is via een afwijkingsprocedure op het bouwblok toegestaan. Hieraan is geen maximum aan oppervlakte, aantal huisvestingseenheden of aantal personen verbonden. De huisvesting vindt uitsluitend plaats voor werknemers op het eigen bedrijf. De huisvesting mag gedurende een periode van maximaal 6 maanden per jaar plaatsvinden. Wel is de voorwaarde opgenomen dat geen onevenredige aantasting van andere belangen waaronder die van omwonenden mag plaatsvinden. De verkeersafwikkeling is een dergelijk belang. De formulering 'onevenredig' vergt een belangenafweging van het bedrijfseconomisch belang ten opzichte van het belang van de omgeving. Dit sluit derhalve niet uit dat er voor het milieu geen nadeligere situatie kan ontstaan.

6.3.5 *Minicampings*

Minicampings zijn in beide scenario's uitsluitend mogelijk na een afwijkingsprocedure, waarin een afweging plaatsvindt dat geen onevenredige aantasting van andere belangen plaatsvindt. De verkeersafwikkeling is een dergelijk belang, waardoor er geen ongewenste situaties kunnen ontstaan.